

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din, Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne karnilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10 711.

Na delu za prepodob naše lepe Jugoslavije

Veliki uspehi dvoletnega stvarnega dela šestojanuarske vlade za našo boljšo bodočnost

Na svete Tri kralje, 6. t. m., je poteklo drugo leto od onega zgodovinskega dne, ko je sklenil Nj. Vel. kralj Aleksander, da se prekini dotedanje ustavno stanje. S tem nikakor ni odpravil demokracije, temveč je le presegel v zadnjem trenutku narodu in državi pot v pogubo. Predaleč je zabredla samovolja nekaterih ljudskih voditeljev, da bi jih mogel vladar vpoštovati in se ravnati po njihovem svetu pri zdravljenju tako hudo bolnega našega narodnega in gospodarskega življenja. Za izvrševalca svoje resne volje in krepko začrtane poti za boljšo bodočnost jugoslovenskega naroda je določil kralj generala Petra Živkovića kot predsednika vlade. Kakor moder krmar pa še vedno stoji vladar sam na vodstvu in daje vedno nove pobude in najkrepkejšo oporo pri stvarjanju in iskanju novih poti in načinov za napredek države.

V drugem letu šestojanuarske vlade se že jasno kažejo uspehi mirnega in resnega dela.

Pokazalo se je, da ni narod le z veseljem sprejel modrega čina svojega vladarja, temveč mu tudi navdušeno pomaga pri uresničevanju začrtanega programa. Težko je najti v tisočletni zgodovini sličen primer tesnega sodelovanja med narodom in kraljem. Številna zastopstva so trumoma prihajala v Beograd, da se zahvalijo kralju in vladi za mir in red v vseh panogah javnega življenja.

Z nedavnim imenovanjem banskih svetov, v katere so bili imenovani zastopniki vseh bivših strank in skupin, je pritegnila vlada na sodelovanje vse odlične moči iz naroda, ki imajo iskreno voljo za stvarno in pošteno delo.

Na pobudo Nj. Vel. kralja so krenili, kakor je še vsem v svežem spominu, preteklo jesen gospodje ministri v posameznih skupinah na potovanje po vseh pokrajinah države, da tudi na licu mesta čujejo potrebe, nasvete in pritožbe prebivalstva. Ne bomo zato ponavljali,

s kakšnim navdušenjem je sprejel ves narod obisk ministrov,

ki je ustvaril še živahnejšo sodelovanje med kraljevimi odposlanci in narodom. Tako se je začela razvijati izmenjava misli in nov duh je prežal vso našo državo.

Po razdelitvi države na devet banovin

se od dneva do dneva vidno boljša državna uprava.

Nove banovine krepko delujejo in je napredek že očividni. Zaupanje in vera v oblastva med narodom sta se silno ukrepila. Posebno za južne dele naše države se je mnogo storilo, ko so se začeli uvajati katastri in zemljiške knjige.

Gospodarstvo naše države je dobilo v preteklem letu novega razmaha. Hude kreditne razmere so tlačile vso državo, zato

je bil storjen z ustanovitvijo Kmetijske (Agrarne) banke silen korak h gospodarskemu napredku in blagostanju.

Banka je dosedaj razposodila nad 800 milijonov dinarjev med kmete in znatno pripomogla s svojimi nizkimi obrestmi k splošnemu znižanju obrestne mere. Bogato je podprla banka naše kmetijske zadruge, katerih število se je v zadnjem letu več kakor podvojilo. Da čim bolj pospeši delo za kmetijstvo,

je izdelala vlada obširen zakon o napredku kmetijstva,

ki v jasni luči kaže živo željo Nj. Vel. kralja, pomagati kmetu do boljših časov. Koliko se je že storilo za zboljšanje in pospeševanje živinoreje, za odbiro semen in sploh za napredno kmetijstvo, vidi pač vsak kmet.

Nazadovanje cen kmetijskim pridelkom je svetoven pojav. Naša vlada je napela vse kriplice, da pomaga v tem pogledu narodu.

Ustanovila je Pooblaščenca izvozniško družbo, ki skrbi za čim boljše vnovčevanje kmetijskih pridelkov na inozemskih tržiščih.

Na pobudo vlade so se zbrale vzhodne kmetijske države na več posvetovanjih, da krenejo na skupno obrambo skupnih koristi.

Dinar je postal tako trden,

da se bo v kratkem izvedla njegova zakonita stabilizacija (ustaljenost), ki bo pravi blagoslov za vse gospodarstvo.

Naš promet je vzoren in se vedno bolj gosti naša železniška mreža.

Kot krepko potrdilo modrega vladarja so bile izdane

znatne olajšave davčnih in carinskih bremen,

ki so jasen dokaz, kako uvaža vlada želje najširših plasti naroda. Čeprav tudi nas tarejo gospodarske težave, vendar

pri nas ni prave brezposelnosti.

Čeprav ni bilo niti pol odstotka davkov izterjanih z rubežem, je donos davkov kljub krizi celo višji od lanskega.

Da zanese prosveto v vse dele države in jo poglobi,

podpira vlada kar najbolj stremljenje za izobrazbo naroda. Zato je tudi zedinila vse narodove moči v Sokola kraljevine Jugoslavije, ki širi prosveto do zadnje gorske vasi

in pobija sirovost in pijančevanje.

Verske nestrpnosti pri nas sploh ne more biti, ker imajo

vse vere popolno svobodo in vsestransko državno podporo.

Kakor je važen za presojo dobrega gospodarjenja posameznika glas sošedov, tako je tudi za državo pomembno mnenje drugih držav. Vidimo, da so vsi pošteni tuji opazovalci edini v tem, da se razmere v naši državi silno naglo urejajo in da pri nas ni nikakih gospodarskih in političnih pretresljajev, ki vznemirjajo druge države in jih tirajo v neprilike. Prijatelji se veselijo našega napredka in celo sovražniki občudujejo v skrbel naš razmah.

Sedanje novo leto modre vlade Njegovega Veličanstva bo prineslo novih dobrin našemu narodu.

Jugoslavija se dviga, njene sile rasejo. Naš narod gleda z zaupanjem na svojega modrega vladarja,

koraka z njim samozvestno k obćemu napredku in je ponosen, da gradi s svojim delom človeštvu srečno in mirno bodočnost.

Veselice in gospodarske težave

Po vsem svetu je zdaj tako, da so cene pridelkom, ki jih ima kmet na prodaj, skoro vsak dan nižje, dočim cene potrebščinam, ki jih mora naš kmet kupovati, komaj vidno lezejo navzdol.

K temu poglavju današnjega kmetovanja se pa pridružuje zlasti med nami Slovenci še žalostnejše: večne veselice s popivanjem in zapravljanjem pičlega denarja. Vsa jesen je bila polna veselice in vinskih trgatev. Slučajno se je pisec teh vrst vozil okoli svetega Martina z nekim prijateljem iz Srbije po naši zemlji. Prijatelj je zmajeval z glavo: «Pa pri vas vendar ni gospodarskih težav, ko imate toliko teh zabav s popivanjem! Pri nas tega ni!» Odkrito moram priznati, da me je bilo sram pred prijateljem; celo v nemali zadregi sem bil, kako naj operem rojake madeža. Pa sem lepo napeljal pogovor na drugo plat, moj sopotnik je bil pa obziren dovolj, da ni ponavljal zame mučnih vprašanj. Tako smo razpiti Slovenci ne le po vsej državi, temveč povsod, kamor je kdaj stopila noga Slovenca, kot lahkomišelnih veseljakov, ki radi preveč pogledajo v kozarec.

Predpust je spet v deželi in z njim nove norenosti, popivanja in brezmiselnega zapravljanja premoženja. Koliko solz, sramote in boleznij je spočetih baš na veselicah. Pa kaj pišem in trtim črnilo! Podoben sem, žal, tistemu starcu, o katerem gre pripovedka, da je nosil pod pazduho sodček in svaril razuzdane veseljake; naj nehaajo veseljačiti, sicer da bo izdrl čep in bo vso pokrajino zalilo jezero. Pijano ljudstvo se mu je smejalo in ga zasramovalo. Pa je izdrl čep in so valovi začeli udirati v hiše veselja. Ljudje so naprej rajali, dokler jih ni zalila voda.

Zadnji čas je, da izpregleda tudi naše ljudstvo, da danes ni doba za veseljačenje. Danes moraš do skrajnih mej varčevati, če hočeš ostati na površini. Dolžnost Sokolstva, šol, duhovnikov in vseh pametnih ljudi sploh je, da napovedo neizprosni boj veseljačenju in pijančevanju. —ok

Smrt slavnega francoskega vojskovodje Joffrea

V soboto 3. t. m. zjutraj je v Parizu po daljši bolezni umrl veliki francoski vojskovodja maršal Joseph Joffre (izgovori Jozéf Zofr). Za pokojnikom ne žaluje samo Francija, temveč tudi vse zavezniške države, saj je bil Joffre mož, ki je kot vojskovodja francoskih armad med svetovno vojno ustavil Nemce ob Marni in jih naposled porazil, kar je bilo že nedvomno odločilno za končno zavezniško zmago.

Slika Evrope bi bila danes precej drugačna, če ne bi Joffre na ta način rešil Pariza in morda vse Francije pred nemško poplavo. Zmaga ob Marni je tudi nam, takratnim avstrijskim državljanom, dala prvo večje upanje, da bo naposled le zasijalo solnce svobode vsem zaslužnim Jugoslovenom. Joffre je poskusil potem še z ofenzivo razbiti nemško fronto, kar se mu pa ni posrečilo. Zato je prepustil vrhovno poveljstvo nad francoskim armadami Nivelleju, sam pa postal predsednik zavezniškega vojnega sveta in obenem prejel najvišjo francosko vojno čast: postal je maršal.

Tudi na tem mestu je Joffre storil Franciji in vsem zaveznikom velike usluge in v precejšnji meri njegova zasluga je, da so Zedinjene države posegle v svetovno vojno in pomogle k zmagi zaveznikov.

Po vojni se je Joffre umaknil v zasebno življenje in živel precej samotarsko. Minilo polletje so mu pa nenadoma začele pešati moči. Zbolel je za ohromelostjo udov in so mu morali eno nogo odrezati. Pa ni bilo več pomoči.

Ob smrti velikega vojskovodje moramo tudi mi Jugoslovenci, ki nam je bil pokojnik vedno dober prijatelj, s hvaležnostjo pomisliti, da brez njegove morda ne bi nikdar dosegli svobode.

Ob maršalovi smrti je prišlo v Pariz na tisoče sožalnih brzojavk iz Francije in inozemstva. Tudi Nj. Vel. kraj Aleksander je brzojavno izrazil predsedniku francoske republike Doumergueu (izgovori Dumerg) svoje sožalje.

Pogreb maršala Joffrea je bil izredno svečan. Pokojniku so bile izkazane pri tem največje časti, ki jih premore Francija.

veščena varnostna oblastva so začela takoj preiskavo in odkrila tudi po drugih postajah zapane in zazidane zaloge dinamita še izza svetovne vojne. Dasi so mnogi vedeli za te zaloge, jih vendar niso javili oblastvom, kar utemeljuje sum, da so se zaloge prikrivale za primer kakšnega prevratnega dejanja. Aretiranih je bilo večje število železniških uradnikov rumunske in madžarske narodnosti.

DOPISI

JESENICE. Zadnje tedne je videti v našem kraju vedno več mladih ljudi, ki zamenjajo delo. Gradbeni dela na Jesenicah in v okolici so večinoma dokončana, lesna industrija preživlja hude čase, večina žag v okolici ne obratuje ali obratujejo v manjšem obsegu. Tudi tovarna Kranjske industrijske družbe na Jesenicah in na Dobravi odpušča delavce dan za dnem, tako da delavstvo zre z veliko skrbjo v bodočnost.

VODICE NAD LJUBLJANO. V nedeljo dne 28. decembra se je pri nas ustanovil krajevni odbor Rdečega križa. Zborovanje je otvoril šolski upravitelj g. Franc Ostanek. O Rdečem križu je predaval zastopnik ljubljanskega oblastnega odbora Rdečega križa g. Ivan Malnarč. Iz njegovega govora smo spoznali velike koristi te človekoljubne organizacije. Naša šolska mladina je že organizirana v Podmladku, zdaj bomo pa tudi odrasli pristopili k Rdečemu križu. Že na ustanovnem zboru se je vpisalo lepo število članov, ki so s tem pokazali, da je med narodom dovolj razumevanja in volje, da se razširi ideja Rdečega križa v sleherno vas. Spoznali smo, kako važne so naloge Rdečega križa v miru, zakaj Rdeči križ vzbuja ljubezen do bližnjega, mu nudi pomoč v nesreči, skrbi za narodovo zdravje, za njegovo srečo in zadovoljnost. Tudi pri nas se bodo uvedla zdravstvena predavanja in samaritanski tečaji. Naš Rdeči križ bo z raznimi prireditvami zbiral fond, iz katerega se bo nudila prva pomoč v nesreči. Kdor ima dušo in

Politični pregled

Težave kmetijskega gospodarstva silijo tudi naše sosede Avstrijce k razmišljanju. Avstrijska kmetijska in gozdarska družba na Dunaju je objavila te dni v listih

povabilo na srednjeevropsko gospodarsko konferenco,

ki naj bi se vršila 19. in 20. t. m. na Dunaju pod pokroviteljstvom avstrijskega ministra za kmetijstvo Thalerja. Povabilo omenja, da se hoče nuditi kmetijskim zastopnikom srednjeevropskih držav prilika za razgovor o možnosti srednjeevropske rešitve kmetijskih težkoč. Povabljeni so na konferenco vse srednjeevropske države, tako one, ki kmetijske pridelke izvažajo, kakor tudi one, ki jih morajo uvažati.

Zaradi neuspeha pritožb in zahtev

grozi Nemčija z izstopom iz Društva narodov.

Nemčija se je namreč pritožila na Društvo narodov glede postopanja proti nemški manjšini v Poljski, a ni dosegla zadostnega uspeha. Tudi njene zahteve glede razorožitve drugih držav so naletele na gluha ušesa.

Ta teden so

rumunska oblastva razkrila novo zaroto.

Ko je hotel neki delavec na železniški postaji Preimer prirediti popraviljanje v zidu, ga je opozoril tamkajšnji železniški uradnik, naj bo previden, češ, da je v zidu dinamit. O tem ob-

Gustav Strniša:

Klic zemlje

Mati še zdaj ni govorila. Niti ginjena ni bila. Pač, le pokazala ni, kako mlo ji je pri srcu! Saj ji je srce vriskalo in pelo kakor nekdanj, ko je šla čez polje z očetom tega njenega fanta. Kako lepo je bilo! Zagotavljal ji je, da jo ima rad, da je ta zemlja njuna, da sta ustvarjena za njo, da jo skupaj obdelujeta. Prepričal jo je, da tudi njegova zemlja zahteva, naj postane njegova žena.

Sin je govoril z materjo počasi in mirno. Priporočeval ji je, da je bil zelo daleč, da je videl daljne tuje dežele. Vendar je tudi v Rusiji našel ljudi, slične našim kmetom. Razlagal ji je, da je ruski kmet zlata duša, ki vse žrtvuje v svoji gostoljubnosti, a sam je zadovoljen s preprosto hrano.

Mati se je najbolj čudila, ko ji je pravil o ruskih poljanah. Brezkončne so. Od obzorja do obzorja segajo, kakor skrivnostna zlata morja so. Blizu vasi sta srečala poštarico. Počasi in zamišljeno je šla, saj je bila zadnji dan v vasi, ki se ji je priljubila. Odhajala je v poljano po slovo.

Stara Selanka jo je prijazno pozdravila.

Vanda ji je že naprej kimala in ji želela dobro jutro. Trenutno je uprls pogled v neznanega Selankinega spremljevalca. Re en obraz mladega moža ji je ugajal, njuna pogleda sta se srečala. Vanda je zardela kakor zarja, ki je pravkar sipala svoje ognjene rože čez plan in vrgla dva žareča cveta tudi na njen obraz.

Počasi je šla poštarica dalje. Ko je dospela na križpotje, se je obotavljala. Naposled je obstala in se okrenila.

Tudi Filip se je tedaj obrnil. Še enkrat so se srečale njune oči. Vanda je čutila lanno drhte-

nje. Pa tudi v Filipovi duši se je pojavila topla misel.

«Kdo je ta gospodična?» je vprašal mater, korakajoč poleg nje v zanemarjeni obleki.

Mati se je začudila:

«Ali je ne poznaš?»

Potem se je šele spomnila, kako dolgo ni bilo sina domov.

«Veš! To je naša poštna gospodična! Seveda, ti pač še ne veš, da imamo v Zaseki pošto. Dobro in prijazno dekle je ta naša poštarica! Vsi jo imamo radi! Vsem pomaga, kolikor more, E, koliko pisem nam je že napisala, pa kar zastoni. Njen edini sovražnik je pijanec Cizara, tisti zakotni pisar, ki nam je včasih pisal pisma in potem pijančeval za naš denar.»

Dospela sta domov.

Domači so se dozdevali Filipu kar nekako tuji. Vsi so že odrasli. Očeta ni bilo več med njimi. Brat je padel v vojni, sestra Jerica pa se je razvila v pravo vaško krasotico. Tudi hlapca Tomaža ni bilo več. Stara korenina je šel za svojim gospodarjem. Kmalu za Selanom je legel v grob. Še na smrtni postelji se je šalil:

«Selana sem ljubil kakor svojega brata. Petdeset let sem služil njegovi hiši. Hvaležen mi je bil zato. Nikoli mi ni ukazal: 'Tomaž, stori to in ono!' Vedno je prijazno dejal: 'Tomaž, kako pa ti misliš? Menda bi bilo dobro tako in tako?' Takega gospodarja nisem hotel pustiti, če bi me prav podil iz hiše. Pa tudi zdaj ga ne bom zapustil! Smrt je mislila, da naju bo ukanila, pa se je zmotila. Bog je posegel vmes in dejal: 'Če je gospodar umrl, ki še ni bil tak starec, naj ga spremi še njegov zvesti stari hlapec, da bosta še tam skupaj, saj njuna pogodba ni bila kar takole.' Petdeset let jo je držal hlapec z gospodarjem in njegovim očetom, zato naj jo še nadaljuje! Oba

naj zdaj skupaj meni služita na nebeški domačiji, kjer orjejo božji angeli in mesijo kruh božje milosti, ki jo uživajo vsi sveti in blaženi!»

Tudi Selanova dekla je bila druga. Medtem sta se že dve poročili. Pastirček Gašper je pa postal že hlapec. Okorno se je zibal na svojih težkih nogah in jecal nekaj Filipu v pozdrav.

Sestra Jerica je hitela Filipu pripravljat jed. Ko je stala sama v veži, je čutila nekaj tesnega okoli srca. Brat se ji je zdel tako tuj, njegov pozdrav tako hladen in prisiljen kakor pozdrav neznančev.

Tedaj so se odprla vrata. Za sestro je prišel Filip. Pristavil je stol k ognjišču in prišel z njo govoriti.

Kol ko sta se pomenila, vendar sta vedela, da si imata še mnogo povedati. Sestra mu je opisala smrt očeta, ki je težko umiral, ker ni videl njega poleg sebe. Njegove oči so ga še zadnje minuto iskale. Duša je še vedno upala, da se odpro vrata in da vstopi on, Filip. Pa je očeta prehitela smrt.

Filip je zamišljeno strmel v ogenj in pravil sestri o svojih doživljajih.

Domači ogenj je spet otajal obe sreci. Brat in sestra sta pričela govoriti kakor nekdanj. Oba sta spoznala, da sta še vedno ista, da ju niso ločila leta slovesa. Njuna zunanost se je pač nekoliko izpremenila, a sreci sta ostali. Oba sta čutila, da sta kri ene krvi in Jerica je bila srečna.

Tisti dan je šel Filip že popoldne počivat. Bil je silno truden. Prepričan je bil, da bo takoj zaspal, pa ni mogel. V duši so se mu pojavili vsi dogodki zadnjih dni. Vse, kar je preživel na svoji dolgi poti, je trenutno zaplesalo mimo njega. Njegovi trudni živci so morali spet vse preživeti. Bliskovito so se vrstili kraji in ljudje, dokler ni mirno zaspal.

sree za trpljenje svojega bližnjega, naj pristopi k Rdečemu križu. Po tolmačenju in sprejetju pravil je bil soglasno izvoljen za predsednika župan g. Ivan Gobanee, v odbor pa: Janez Arce, Mihael Bohinc, župnik Peter Jane, Vinko Jeras, Janez Novak, šolski upravitelj Franc Ostanek, poštarica Franja Zihlerova, Franc Zihler; v nadzorništvo: Alojzij Hočevnar, Jože Jenko in Janez Kranjc. Novemu odboru želimo pri njegovem človekoljubnem delu najboljših uspehov.

DRAŽGOŠE. Ob novem letu se tudi mi enkrat oglasimo. Tebe, «Domovina», vedno radi čitamo, ker nam prinašaš novice in razvedrilo ob dolgih večerih. — Navadno imamo pri nas dosti snega. Letos pa ga pogrešamo za spravljanje lesa iz Jelovice. Les daje pri nas glavni zaslužek, a žal je sedaj slaba kupčija. — Društveno življenje se dobro razvija. Miklavž v Narodnem domu nam je obdaroval nad 150 večjih in malih. Posebno velika udeležba je bila iz Jamnika in Nemilj. Ker tako napolnjena dvorana zasluži večje prireditve, naj se pripravi za drugo leto večji spored. — Dramska sezona se je otvorila z «Divjim lovecem». Igrale pa se bodo še igre: «Čarodejna brivnica», «Zamorec» in znana priljubljena burka «Pred poroko». Pridite pogledat naše diletante in boste videli nekaj dobrih talentov. — V nedeljo 4. t. m. se je vršil redni občni zbor Sokola ob dobrem obisku. Iz poročil odbora je bilo razvidno, da društvo lepo napreduje. Podane smernice za nadaljnje delo so bile z navdušenjem sprejete. Videti je pa še dosti mladine, ki potrebuje prave izobrazbe in počenega razvedrila. Ker je Sokol v prvi vrsti poklican, da vzgaja krepke, zdrave in nacionalne može, zato naj pride vsa mladina v telovadnico!

DVOR PRI ŽUŽEMBERKU. Božične praznike smo imeli vesele, ker smo imeli v naši podružnici mašo, pri kateri je bilo polno ljudi. «To bi bilo res lepo, ako bi vsako nedeljo bila maša na Dvoru», tako so se ljudje pogovarjali na potu v cerkev. — Sedaj v zimskem času se mnogo govori o veliki elektrarni na Dvoru. Ljudje se čudijo, da bi se kaj takega pripravljalo prav sedaj, ko je pomanjkanje denarja. Kar imajo ubogi

kmetje prodati, je vse pod ceno. Posebno hudo je tudi za male obrtnike, ki živijo samo od desetih prstov na roki.

RADEČE. (Smrtna kosa.) Te dni je umrl po dolgotrajni bolezni v najlepši moški dobi, star šele 48 let, župan mesta Radeč, g. Anton Pogačnik. Pokojnik je dokončal gimnazijo, nakar se je vpisal kot pravnik na vseučilišču v Gradcu, vendar pa študij zaradi bolezni ni mogel dovršiti. Zato se je vrnil domov in prevzel mlin in posestvo. Nekaj časa je bil pokojnik v Radečah občinski tajnik, od leta 1924 dalje pa župan in tajnik. Zaradi svojega mirnega in prijaznega značaja si je pridobil pokojnik splošno spoštovanje in ugled. Zaslužnemu možu bodi ohranjen časten spomin!

DOLE PRI SV. KRIŽU. (Smrtna kosa.) V nedeljo 4. t. m. je umrl g. Ivan Novak v čestni starosti 70 let. Razvoj dolske občine in tudi vsega okraja v zadnjih desetletjih je v zvezi z močno osebnostjo blagega pokojnika. Po pokličenju posestnik, trgovec in gostilničar, je opravljal g. Novak še druge posle. Prav do zadnjega večera je bil še v službi tudi kot poštar. Pokojnik pa se je udeleževal tudi javno; veliko let je bil župan; bil je vzgleden predsednik krajevnega šolskega odbora, pri okrajnem cestnem odboru je bil zastopnik za dolski ekoliš, zanimal se je tudi za napredno gospodarstvo in je bil med ustanovitelji domače podružnice Sadjarskega društva in podružnice Kmetijske družbe. Novak je imel vedno dobro srce tudi za siromašnejše sloje. Hudo prizadeti družini naše sožalje, pokojniku pa bodi ohranjen časten spomin!

GORNJA SAVINJSKA DOLINA. Tudi mi Gornjesavinjčani prosimo kakor Prekmurci za obisk ministra gospoda dr. Svegla, da bi mu na licu mesta laže potožili svoje pašniške težave. Več pašniških zadrug čaka na prepotrebne pašnike v škofijskih planinah.

SV. KRIŠTOF PRI LAŠKEM. Vsem posestnikom naše občine se naznanja, da znaša članarina za podružnico Kmetijske družbe za letošje še vedno 20 Din. Člani imajo naslednje ugodnosti: Vsak član dobi brezplačno eno jablano prve

vrste (vrednost 15 Din). Potem bo vsak član dobival povečanega «Kmetovalca». Vsak član dobi podporo za primer poginile živine ali svinje. Dobavljat se bo umetni gnoj po znižani ceni. Svinje se bodo cepile dvakrat na leto po polovični ceni. Podružnica poziva posestnike, da pristopijo kot člani k podružnici, ker ugodnosti, ki se sedaj nudijo, člani do sedaj še niso bili deležni. Kdor hoče biti član podružnice, se naj prijavi in plača članarino 20 Din vsaj do 15. t. m. pri enem zaupnikov, ki so nastopni: Goter Franc (Tremenje), Zupan Jože (Dobro), Senica Franc (Malič), Kajtna Jože (Slivno), Juteršek Matevž in Jančič Ludovik (Spodnja Rečica), Šerban Nikolaj in Lah Franc (Zgornja Rečica), Kurnik Blaž (Govce), Koblič Alojz (Kuretno), Trbove Jože (Sv. Krištof), Kačič Luka (Strmea), Kapla Jože (Trnovo), Knez Janez (Sevce), Dernovšek Franc (Sv. Marjeta), Senica Ivan (Sv. Marjeta), Privšek Ivan (Ogeče), Selič Anton (Jeseno ravno), Grešak Rudolf (Brezno), Pövsch Martin (Belovo), Knez Martin (Sv. Jedert) in Sunter Franc (Trnov hrib).

GRIZE. Po kratkem presledku smo imeli priliko, videti na Štefanovo ob prilično dobrem posetu igro «Pri kapelici». Agilnemu režiserju g. T. Jurharju se imamo zahvaliti, da se dvigajo Grize tudi na dramskem polju. Prav prijetno je bilo videti sadove njegovega truda pri tej igri, ki je ugajala ne samo po vsebini, temveč tudi po predvajanju. Komu ni ugajal Lipe, kdo se ni smejal ob pogledu na vaškega pastirja Jurčka! Mislimo, da ni bilo nikogar, ki bi nas razočaral z nikalnim odgovorom. Komu niso ugajali gospodične Travnerjeva, Zupančeva, Divjakova in druge in snubec brhke Metke, Ivan! Tudi g. Zavolovška v vlogi posestnika Reparja, ki ga je igral prav dobro, ne smemo pozabiti. Vzradošeni nad delovanjem dramskega odseka gasilnega društva, želimo vsem v letu 1931. prav mnogo sreče.

ŠT. ANDRAŽ PRI VELENJU. Božič smo lepo preživeli v najlepšem miru, kakor je to pri nas že stara navada. Na Štefanovo pa je v neki gostilni zavrela vroča kri. Med vročevrtnike sta se

Slovo.

Vanda je odhajala iz Zaseke. Ko je po neprespani noči, ko je vdrl v sobo Bincelj, vstala, je bila vsa trudna.

Odšla je iz sobe. Na hodniku je začudena obstala. Mnogo ljudi je prišlo k nji po slovo.

Ferjan se je že vrnil s konjem iz mesta in zdaj je naložil Vandin kovčeg in druge njene stvari.

Vaščani so se poslavljali. Otroci so se preivali okoli nje s šopki v rokah, prav kakor da bi bila njihova učiteljica.

Vsakdo je ljubil prijazno in uslužno mladenko.

Šele sedaj je začutila, da bo njeno slovo prav težko.

Ko se je ozrla na sive snežnike, ki so zaokrožali vas, jo je zgrabilo za srce in ji stisnilo solzo iz oči.

Resni, mrki in slovesni so stali sivi velikani. Njih zrak je bil dober, zdrav in oster, nekaj posebnega, kar je krepilo duha in telo. Zdaj pa jih zapušča! Poslavlja se tudi od njih. Snežniki pa molče, jeze se nad njo, ki jih zapušča.

Vsa zamišljena je zdaj sedla na Ferjanov voz. Domači in vaščani so jo nekoliko spremili. Tudi Šimen in žena sta prišla in se poslovila. Katra je bila kar nekam v zadregi, ko je podala Vandino roko. Preprosta duša je zdaj spoznala, da je ljubila poštarico, čeprav je spočetka menila, da je bila Vanda njena nasprotnica.

«Nikar se kaj ne jezi! Če je bilo kaj napačnega, pa oprost, saj smo vsi samo ljudje!» je dejala Katra, ki se je s poštarico tikala.

«Bodi no, Katra! Vedno sem bila vesela, da sem spoznala take ljudi, kakršni ste pri vas. Moja prijateljica ostaneš, pa piši mi kaj! Kadar boste pa kupovali, me ne smiš prezreti! Botrica mora biti Vanda in nobena druga ne! Piši večkrat!

Najbolj me bodo veselile novice iz vaše vasi, ki je ne bom nikoli pozabila!»

Voz se je počasi oddaljeval. Pred Karležem so se ljudje poslovili, prav kakor pogrebei od mrliča. Da, zdaj je poštarica Vanda zanje izgubljena. Nova poštarica je prišla, ki je zavzela njeno mesto. Če bo pa zavzela tudi njihova srca, se še ne ve. Naš človek ima svoje lastnosti in svojo trmo. Kdor ga res ljubi in se zanima zanj, se mu naš kmet razodene. Nikoli pa ne spozna njegove duše, kdor ga prezira. Duša kmetova je v svoji preprostosti dobra in globoka. Njegov razum je izostren v prirodi, zato ga njegova naravna pamet nikoli ne vara.

Vaščani so se okrenili proti domu. Voz je zdrdral po gladki cesti. Vanda se je še vedno ozirala in mahala ljudem z roko v slovo.

Skrili so se ljudje, a snežniki so jo še vedno spremljali. Ni se mogla ločiti od njih. Bilo ji je, kakor da so se napatili z njo, da so prestopili nekaj velikanskih korakov in šli za njo, da jo še enkrat vidijo.

Voz je bežal mimo gozda, ki je prehajal v ozek pas in zašilil tik ceste.

Iz gozda je skočil Čiček in se pognal na voz. «Kaj pa ti, Čiček?» se je začudil Ferjan.

Norec ni odgovoril. Vsedel se je poleg Vande in se otožno smehljal.

Vanda mu je prijazno pokimala.

«Vraga, kaj vendar hočeš? Ali naj te z bičem?» je zapretel v šali Ferjan.

«Pustite ga! Tako dobrega srca je!» je prosila poštarica.

«No, saj ne mislim tako hudo! Tudi meni je Čiček rešil življenje in tega mu ne pozabim vse živice dni! Vidíš, prijatelj, tako-le človek vrača slabo za dobro: kar z bičem ti pretim!»

«Tvojega biča se toliko bojim kot češnjeve potice!» se je zahajljajal norec.

«Kaj? Da se ga ne bojiš? O ti strela! Jaz ti že pokažem! O, ti, ti, da se ne bojiš mojega pekočega biča, ki vžiga kakor sam ogenj peklenjski?» je gostobesedil Ferjan, ki je bil nekoliko vinjen. Tisto noč ni mož s kroko nič spal. V mestu si je privoščil, ko je pripeljal Binclja, šilce brinjeveca. Preden je naložil Vandine reči, si je pa še enkrat privezal dušo, saj mu je bilo zelo žal za poštarico.

«Še zdaj nama nisi povedal, kaj bi rad in kam si namenjen!» je zarental nad Čičkom.

«Pusti me!» je zarental norec in ga ježno pogledal.

Ferjan je zamahnil z roko.

Voz je drdral naprej.

Čiček je pokazal Vandino polje, ki se je širilo pred njimi:

«Vse to je moje! Ne boš verjela! Moje so njive, polja in hoste, pa tudi gore! Ljudje mislijo, da so njihove, pa se motijo, moje so! Pravi gospodar sem jaz! Kdo pozna to zemljo bolj kot jaz? Kdo je bil že slednjo uro ponoči sredi teh hribov in host? Nihče drugi kot jaz. Drugoval sem skovirjem, oponašal sove in zasmehoval vse svet! Koliko noči sem preležal na skalnatih gotskih vrhovih! Drgetal sem zaradi mraza. Strmel sem v zvezde. Hotel sem doseči luno in ji pljuniti v obraz, kajti ljubim jo in obenem sovražim, saj sem zaradi nje norec. Ona me privlačuje, ona ne pusti mojim mislim svobodnega poleta! In ko sem ležal na skalah, so se vozile mimo zvezde. Odnesele so moje misli s seboj. Mnogo je videla duša! Čeprav sem ubog norec — ne, nisem norec, kralj sem, kralj te prirode okoli in okoli. Za zaklade vem v teh krajih. Dvigнем jih! Premotil bom hudiča, ki jih čuva, in jih tebi položil pred noge. Tedaj loš moja kraljica!»

(Dalje prihodnjič.)

mešala tudi dva študenta, kar je obsodbe vredno. Preprostemu fantu, ki še mogoče nikdar ni videl knjige, kaj takega ni tako zameriti kakor izobražencu. Na Šentjanžovo zvečer pa je nekdo z nožem napadel mladotnega Antona Praprotnika in ga nevarno poškodoval po obrazu. Prvo pomoč je ranjencu nudil gospod zdravnik iz Velenja. — Tukajšnja nova cesta je že toliko dograjena, da je te dni trobil po njej avto g. Rojnika s Polzele. To je bil prvi avto, ki se je pokazal na šentandraških tleh. Pomladi pa bo cesta dogotovljena in izročena splošnemu prometu.

MUTA. Nedavno smo spremili na zadnji poti ključničarskega mojstra in tovarniškega vodjo g. Mihaela Habermana, ki je umrl v čestiti starosti 70 let. Pogreba so se udeležili tudi številni gasilci, ker je bil pokojnik član gasilnega društva. Tvorinška godba mu je na zadnji poti svirala žalostinke. — Ob koncu starega leta je po dolgi in mučni bolezni izdihnila svoja blaga duša Alojzija Tratnikova. — Obema pokojnikoma bodi ohranjen blag spomin!

LJUTOMER. Pri tukajšnji podružnici Kmetijske družbe se je 26. decembra ustanovil rodovniški odsek za selekcijo in mlečno kontrolo svetlolisastega (simodolskega) goveda s sedežem v Ljutomeru. Ustanovni občni zbor je bil dobro obiskan, kar je znak, da se živinorejci za napredek živinoreje zelo zanimajo. Po primernem pozdravu na zborovalce je predsednik podružnice g. Škof naglasil, da je potrebno v našem srezu posvetiti več pažnje vzgoji živine in da so živinorejske organizacije neobhodno potrebne. Na prošnjo podružnice je predaval g. inž. Wenko iz Murske Sobote o pomenu živinorejskih organizacij in je v poljudnih besedah razložil prisotnim živinorejcem naloge in koristi rodovniških društev. Nato se je konstituiral odbor iz samih naprednih živinorejcev. Kmetijski referent g. Znidarič je pri tej priliki opisal društvene razmere pri živinorejski zadrugi v Središču. Od novoustanovljene organizacije si obetamo znaten korak naprej k zboljšanju tukajšnje živinoreje.

MALA NEDELJA. Novo leto smo pričakovali v veselem razpoloženju v Društvenem domu na Silvestrovem večeru Narodnega kulturnega dru-

štva. Zabava je pretekla v splošno zadovoljnost. — Ljudska knjižnica Narodnega kulturnega društva vabi k pristopu in poravnavi članarine za leto 1931. — Kakor se sliši, bo prva velika zabavna prireditev gasilnega društva v Mali Nedelji v nedeljo 1. februarja v Društvenem domu, na kar opozarjamo vse prijatelje gasilstva. — Ker bo «Domovina» v bodoče prinašala vedno tudi razne domače novice, se vsakomur priporoča, naj si naroči ta zanimivi tednik. — Odprta noč in dan so groba vrata... V bolnici v Šibeniku je umrl mladenič Edo Meznarič, doma v Bučkovcih pri Mali Nedelji. Službujočega pri mornarnici, je ob sinji Adriji pokosila kruta smrt v najlepši mladosti, komaj pet tednov poročena, je umrla mlada gospodinja Zajdelova, rojena Zmančeva, iz Moravcev pri Mali Nedelji. Velika množica je spremljala 4. t. m. k zadnjemu počitku prerano umrlo gospodinjstvo Magdičeve iz Godemarcev pri Mali Nedelji. Naj bo pokojnikom zemljica lahka, žalujočim naše sožalje!

JARENINA V SLOVENSKIH GORICAH. (Smrtna kosa.) Usoda življenja je neizprosna. Na novega leta dan, ko si vsi križem želimo srečno pot v življenje naprej, smo v Jarenini spremili v zadnji dom k večnemu počitku Franca Šefa, ki je nad 30 let vestno in pošteno oskrboval viničarijo (sedaj Ornik-Skrbnšek) v Jarenskem dolu. Še teden dni pred smrtjo je bil z veseljem na delu, pa se ga je lotila pljučnica in mu ugasnila luč življenja s starim letom vred. Štel je 70 let. Zapušča ženo, dve vzgledni hčerki in že neoženjenega sina. Blag spomin vrlemu možu!

SV. ANDRAŽ V SLOVENSKIH GORICAH. Tudi pri nas se budimo iz sna. Poleg kmetijske nadaljevalne šole, ki se je ustanovila lansko leto, in poleg močne podružnice Kmetijske družbe smo na novega leta dan ustanovili še podružnico Sadjarskega in vrtnarskega društva. Število članov sicer ni veliko, vendar pa bo štela podružnica okrog 30 članov. Na ustanovnem občnem zboru, ki ga je vodil pripravljalni odbor s predsednikom g. Dragom Predanom na čelu in tajnikom g. Vinkom Jurančičem, se je izvolil

naslednji odbor: za predsednika Tomaž Toš, za podpredsednika Franc Kostanjevec, za tajnika Vinko Jurančič, za blagajnika Rudolf Cobec, za odbornike pa: Alojzij Družovič, Franc Vojsk, Jakob Zorko, Josip Suhač in Drago Predan. Izvoljeni odbor nam jamči, da bo podružnica dobro uspevala. Podružnica si bo nabavila lastno sadno škropilnico in bo že v prihodnji pomladi na ta način skušala zatirati številne sadne škodljivce. Podružnici želimo obilo uspeha!

SV. ANTON V SLOVENSKIH GORICAH. Pisec v eni zadnjih števil se je motil, ko je trdil, da bi na Miklavžovo kateri fant dobil živčni napad. Tudi ni bilo pijancev v Miklavževem spremstvu.

BUNČANI POD VERŽEJEM. Minil je adventni čas in spet se bodo oglasili ženini. Seveda se bodo morali podvizati, ker do pusta je kratek čas. — Tudi pri nas občutimo gospodarske težave. Vsega je bolj na malo, le vinotočev imamo dovolj. Kakor se čuje, želijo mnogi, da bi občina uvedla trošarinske doklade na alkoholne pijače. — Lansko leto se je nekaj govorilo o napeljavi električne razsvetljave v občino. Bilo bi dobro, če bi se spet kaj začelo razmišljati o tem. V slogi je moč, pravi star pregovor. — «Domovina» se pri nas zelo čita in širi.

VRHEK PRI TRŽIŠČU. (Smrtna kosa.) Na Vrhku pri Tržišču je umrla po kratki in mučni bolezni ga. Uršula Pavlijova, rojena Borštnarjeva. Bila je splošno spoštovana žena. Dosegla je lepo starost 70 let. Bila je tudi vneta bralka «Domovine». Pokoj njeni blagi duši, njenim domačim pa iskreno sožalje!

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

OPEŠANO SADNO DREVJE.

V letošnji jeseni smo imeli dosti lepo priliko, da bi sadnemu drevju kaj bolj postregli. Toda kaj smo storili? Koliko drevja smo pregledali, očistili in pognojili? Žal, da puščamo sadno drev-

Soteščan:

Dedinja treh gradov

Povest iz starih časov.

Zohar je ni maral begati, marveč se je ogrnil v plašč poguma. S prsti se je zgrabil za čelo, prav iz glave je hotel vzeti rešilno misel. «Gospa, kdor se loti močnega, mora biti močnejši», je važno poudaril.

Odvrnila mu je počasi: «Vem, da ni častno podleči. Junak je zmagovalec.»

«Vztrajal bom do zadnjega konca. Vitezu moram zdrobiti ščit in čelado...»

«Težje je storiti kakor govoriti. Pokaži mi svoje načrte!»

«Ptica je v kletki, kajpada. Iskali jo bodo med skalovjem, kjer je ne bodo našli. V ječo ne bo nikogar, o tem sem prepričan.»

«Kadar spoznajo mojo hčerko, bodo začeli kaj sumiti... Nastale bodo različne govorice...»

«Milostiva, še hvaležni vam bodo iz ljubezni do graščaka. Porečijo, da ste modro ravnali. Marica se bo že znala prikupiti. Graščak bo polagoma pozabil svojo edinko, ako jo bo sploh pogrešil. Vzljubil bo njeno namestnico kakor rodno hčerko. Tako bo vaša hčerka podedovala tri gradove.»

«Toda sodišče bo zahtevalo dokaze, da je Marica res mrtva.»

«Saj jih bomo tudi preskrbeli. Nekdo bo našel v rebri njeno krvavo krilo, kar bo dokazovalo, da je umrla. Naposled bo obveljalo mnenje, da so jo raztrgali volkovi. To bo zadostovalo.»

«Lenard ne bo prenesel strahovitega udarca. Ako umrje prežgodaj, bo vse izgubljeno.»

«Starec je vaje trpljenja. Slepota je tudi nesreča, pa jo potrpežljivo prenaša.»

Marta je prikimala in skomignila z rameni. Upanje so ji gasili dvomi, katere je Zohar spretno odganjal. Spretno je pobijal ugovore, vsak pomislek je znal temeljito zavrniti.

Za skrbmi in dvomi jo je objela mučna žalost. Spomnila se je svoje edine hčerke, katero je vrgla v žrelo svoje požrečnosti, v plamen hrepenjenja po tujem imetju. Poslala jo je po srečo, zato pa je pravo dedinjo pahnila v nesrečo...

Zohar jo je tolažil: «Marica je razumno dekle, ki bo starega Lenarda ovilo okrog prsta. Niti spoznal je ne bo in če jo spozna, jo bo ljubil kakor svojega otroka.»

«Preden je odšla, sem jo poučila, se je pobahala.

«Tudi, kako naj se vede pred Hermanom?» je vprašal radovedno.

«Kodrman mi je obljubil, da jo bo tudi na to pripravil...»

«Hm, njene oči so zapeljive. Sama si bo znala pomagati...»

«Mlada je še, preveč ne moremo zahtevati od otroka...»

«Pa je dobro razvita. Vitez ne bo prelival solz, njena lepota ga bo omamila.»

Marti je ugajalo, ker se Zohar ni dal ugnati. «Kam bomo pa shranili grajsko edinko?» ga je nenadoma prekinila. «Nočem, da bi umrla kot jetnica. Take krivde ne maram na svoji vesti.»

«Butolin jo bo kam odvedel, kadar bo dogodek nekoliko zastaral. Daleč tam za gorovjem prebivajo oglarji in pastirji. Usmiljenih ljudi je dovolj na svetu.»

«Prav izvrstna misel! Ne dovolim, da bi jo umorili.»

«Vam na ljubo sem izpremenil načrte. Zdelo se mi je, da vam bom ustregel.»

Hvaležno mu je stisnila desnico in rekla: «Zohar, tudi tvoje plačilo bo veliko. Povej mi, koliko zahtevaš!»

«Ničesar», je odklonil. «Nikdar več ne ponovite tega vprašanja!»

«Zastonj se ne boš trudil in podajal v nevarnost...»

«Dali ste mi varno zavetje, za kar vam dolgujem vso zahvalo. Nikjer ni tako pripravnih prostorov kakor pod to graščino. Tukaj se lahko nemoteno ukvarjam s svojim delom...»

«Kakšni so neki ti prostori? Zanimivo bi jih bilo videti.»

«Morda tudi koristno. Ako hočete, vam jih razkažem do zadnjega kofička.»

«Ali ne smrdi po plesnobi? Takega smradu ne morem prenašati... Pojdiva!» Gospa se je odločila, gnala jo je silna radovednost. Robec je napojila z dišečo tekočino in ga pritislila na usta. Zohar je prižgal svetiljko.

Mračen in zadehel hodnik ju je privedel do močnih železnih vrat v pritličju graščine. Zohar jih je odklenil z velikim zarjavlim ključem in odrinil zapahe. Ko sta stopila v temno, obokano votlino, jih je zopet zaprl.

Obstala sta ob široki kameniti plošči sredi votline. Zohar jo je dvignil z železnim drogom, ki je slonel v kotu. Pod ploščo je zazevala okrogla odprtina.

«Tu se pričenjajo stopnice», jo je opozoril. «99 jih je do spodnjega hodnika.»

«Strah me je globočine. Hodi blizu mene!»

«Milostiva, primite se za držalo. Stopajte počasi in previdno!»

Spodnji hodnik je bil popolnoma temen; nad njima se je bočil vlažen zid, tla so bila obložena s kamenjem. Ob straneh so bila vrata v celice, kamor so nekdanj zapirali jetnike.

je še zmeraj v nemar, kakor da mu ni treba nobene pomoči.

Po našem drevju se širijo uši in lišaji, ki slabijo rast in uničujejo drevje. To nastopanje škodljivcev nam kaže, da se drevju slabo godi in da mu manjka življenske moči, da je opešano in tudi zaradi tega bolj podvrženo raznim poškodbam. To je toliko laže umeti, ker našemu drevju navadno nič ne gnojimo in mislimo, da mu tega ni treba.

Dajmo si vsaj ta trud, da drevje enkrat na leto dobro pregledamo glede na njegovo rast in rodovitost in da mu pomagamo, če je potreba. Nikar ga ne puščajmo tako brezskrbno v nemar, kakor se to danes godi!

Sadno drevje je večkrat že po svojem prostoru obsojeno, da nam slabo raste in slabo rodi. Saj ni vsaka zemlja in vsaka lega za sadno drevje. Marsikod je lega preplitva, prepusta ali prevlažna in nam že zaradi tega drevje peša in hira. Napačna je misel, da je za sadno drevje vsak prostor dober, da je le prazen. Če je že lega neprimerna in če drevja vrhu tega nič ne oskrbuje, je več kot naravno, da nam mora hirati in opešati. S takim drevjem ne moremo imeti veselja.

Če nam sadno drevje peša, je naša naloga, da poiščemo vzroke in da jih skušamo odstraniti. V večini primerov bo krivo pomanjkanje vsakega gnojenja. Sadno drevje potrebuje prav tako gnojilnih snovi kakor vsaka druga rastlina. Z arborinom tega ne dosežemo. Arborin je dober za preganjanje škodljivega mrčesa, ni pa za neposredno pospeševanje rodovitosti in rasti. Pri nas pričakujemo rodovitost še zmeraj in vse preveč od tako imenovanih »dobrih letin«. Po drugih deželah drevju splošno gnoje. Zato so po teh krajih tudi sadne letine bolj redne in pogoste. Kakor moramo vinograde redno gnojiti, da nam rode in ne omagajo, tako moramo tudi sadnemu drevju gnojiti, da nam ne opeša v rodovitosti in rasti.

S primernim gnojenjem bomo največ dosegli, da se bo opešano drevje zopet popravilo in da bo bolj rodilo. Dosegli bomo pa tudi to, da se

bo sadno drevje bolj uspešno upiralo raznim škodljivcem in boleznim.

Kar smo v tem oziru zamudili jeseni, storimo sedaj pozimi in v zgodnji pomladi!

MLEČNOST RASTE PO ŽELODCU.

Vrednost krave se ravna po mlečnosti. Čim več daje mleka, več je vredna. Danes imamo goveje pasme, ki so v svoji mlečnosti že zelo napredovale. Naše krave so v primeri z drugimi pasmami bolj slabe molznice, pa tudi med njimi se nahajajo dobre molznice. Različna reja in oskrba najbolj vpliva, kako so krave mlečne.

Krava sama veliko pripomore k večji mlečnosti in zato velja že od nekdaj vodilo, da je treba dobre molznice pridobivati s tem, da odbiramo za plemo zarod od najboljših krav. Čim boljša je namreč mati za molžo, tem laže se zanesemo, da bo tudi njena hči dobra. Kjer imajo vobče dobro molzno goved, tam je najlaže dobiti dobre krave, kakor n. pr. v Švici, na Holandskem itd. Zato imoviti živinorejci že od nekdaj radi kupujejo plemensko goved po teh krajih. Seveda je ta pot za poplemenitev domače govedi precej draga, zanesljiva pa le v tem primeru, ako od zunaj nakupljenim živalim lahko nudimo potrebne pogoje za višjo mlečnost.

Ti pogoji se tičejo v glavnem boljšega krmljenja, kajti če pogledamo v kraje, odkoder dobivamo dobro molzno goved, vidimo, da se ti kraji odlikujejo povsod z obilno in dobro krmo in naravno tudi s takim krmljenjem. Brez teh pogojev ni misliti na boljšo mlečnost. Najboljši protidokaz so kraji, ki trpijo na pomanjkanju krme, kakor n. pr. pusti peščen ali kamniti kraji, kakršne imamo po Krasu, v Primorju in Dalmaciji.

Zato pa vidimo, da je dobro krmljenje res najbolj izdaten pogoj, če hočemo izboljšati mlečnost naših krav. Kakor je važno in potrebno, da pridobivamo z odbiranjem zaroda od dobrih molznic dober mlečni naraščaj, tako in še bolj je važno, da skušamo z boljšim krmljenjem dvigniti mlečnost naših krav. Po tej poti pridemo namreč še najprej do večjih uspehov. Krava pri gobcu molze. Po tem načelu so prišli tudi po krajih in deželah, kjer se danes ponašajo s svojo dobro

molzno živino, do današnje visoke mlečnosti. Ko so v Nemčiji pred leti splošno izboljšali krmljenje, so s tem splošno dvignili tudi mlečnost skoraj za eno tretjino. In ta pa velja tudi za nas, če hočemo mlečnost domačih krav dvigniti.

Mlečnost pada in raste potom želodca. Laže kakor z dragoceno tujo živino, za katero nam manjka denarja, pridemo pri nas s pomočjo dobrega krmljenja do mlečne živine. Obenem si na ta način ustvarimo tudi trdno podlago za bolj uspešno napredovanje v živinoreji sploh.

Namesto da kupujemo po tujih krajih dragoceno plemensko goved ob nezadostnih pogojih, posnemajmo rajši ondodni način krmljenja in oskrbe in ustvarimo na ta način potrebne pogoje za boljšo bodočnost!

Tedenski tržni pregled

ŽIVINA. Med prazniki je kupčija z živino počivala. V kolikor pa se je vršila, so ostale cene neizpremenjene.

ŽITO. Na ljubljanski blagovni borzi so ponujali (za 100 kg; postavljeno na slovensko postajo): pšenico, baško, po 185 do 207 50 Din; turščico, baško, umetno sušeno, po 142 50 do 145 Din, moko «0», banatsko, po 340 do 345 Din.

Sejmi

- 12. januarja: Planina pri Brežicah, Krka, Nova cerkev, Šmarje pri Jelšah.
- 13. januarja: Metlika.
- 14. januarja: Sv. Filip v Veračah.
- 17. januarja: Kapela pri Brežicah, Videm (Dobropolje), Cerklje, Železniki, Kostanjevica, Kotredež, Petrovče, Sv. Peter pri Ljutomeru, Guštanj.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah: 1 dolar za okrog 56 Din; v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 794 12 do 796 12 Din;

Vstopila sta v prvo celico, kjer je razpadalo borno pohištvo: miza, stol in raskava deska za posteljo. V kotu sta našla umazan vrč med smetmi in nesnago.

Celice na drugi strani so bile lepše in prostornejše, vanje je prihajalo nekoliko svetlobe. Ob zidu so stale omare s policami in predali. Vsaka je bila napolnjena z zlatnino in s srebrnino.

«Vse to je naše», ji je pokazal naropano bogastvo. «Moji tovariši zbirajo, jaz pa hranim in razpečavam...»

«Kakšna dragocenost!» je ogledovala ukradene predmete. Radovedno je prestavljala lično posodo, orodje in razkošne okraske. Poželjivo se je ozirala okrog sebe in zgovorno hvalila.

«Tukaj je vse skrito pred zasledovalci, za kar se moramo zahvaliti tajnemu izhodu. Branita nas tudi močno zidovje in skalovita soteska.»

«Kakšna trdnjava!» je strmela okrog sebe.

«To je šele srednji oddelek. Turške ječe so spodaj; tam doli je celica, kjer prebiva naša jetnica...»

«Rada bi jo videla», si je zaželela.

Zavila sta po hodniku, nižajočem se navzdol v globino. Strop ni bil več obokan; od njega je curljala voda, ki se je zbirala na tleh v jarku in odtekala v skalno razpoklino.

Prišla sta do nizkih odprtih v nižji oddelek. Vrata so že davno strohnela. V odprtih celicah je rjavelo staro turško orožje: kopja, sulice, meči in turbani. Po tleh so ležale razmetane kosti nekdanjih turških jetnikov.

«Jo!» je kriknila Marta, ko je stopila na človeško lobanjo. Spremljevalec ji je brž ponudil roko in jo povedel ven na hodnik.

Sla sta naprej po rovu, ki se je nižal in ožil. Tik nad glavo jima je že viselo kamenje, zapleteno med močne korenine.

«Tukaj je tajni izhod», ji je pokazal pečino. «Zunaj je najnižja dolina v soteski pod graščino.» «Kje pa je Marica?» se je spomnila nedolžne jetnice.

Krenila sta nazaj pred celico, zavarovano z močnim železjem. Žohar je odrinil zapahe in odprl omrežje, potem pa je odklenil debela hrastova vrata.

«Stoj!» ga je ustavila, še preden jih je odprl. «Marica me bo spoznala. Nekoč me je srečala na izprehodu.»

«Saj res!» se je udaril z dlanjo po čelu in preklinjal svojo pozabljivost. Brž je odšel v srednji oddelek po krinko in belo ogrinjalo. Oboje je dal gospe, ki se je mahoma izpremenila.

«Poglejte, milostiva, kako sem vas predrugačil, jo je pohvalil, ko si je nadel krinko in ogrinjalo. Hitro je odprl vrata in jo potisnil v celico.

Glavo v dlani in s komolci, oprtimi na mizo, tako je sedela Marica v vlažni podzemski ječi med nesnago in nadležnim mrčesom. Pred njo je stal vrč vode in krožnik s slaščicami, katerih se še ni dotaknila. Plašno je pritegnila k telesu roke in noge, tako se je prestrašila.

«Ne boj se, deklica!» jo je mirila gospa, ki je sličila prikazni. Krinka in belo ogrinjalo sta jo izpremenila v gorsko vilo.

Mlada jetnica se je mahoma pomirila, njene besede so se izlivale v zaupno prošnjo. «Pomagajte mi, lepa gospa! Poglejte, kje sem, a nisem ničesar zagrešila! Usmilite se me in me povedite nazaj k očetu.»

«Slaščice ti preostajajo.» Marta ji je ponudila krožnik in zapretila: «Ako ne boš jedla, boš umrla.»

«Ne morem», se je branila. «Tukaj je tema... Vedite me tjakaj, kjer cveti pomlad in sije solnce...»

«Ako boš jedla, pojdeš z menoj na Močilje. Sicer mi boš omagala med potjo.»

«Ne bom vam opešala, čeprav sem lačna in neprestano jokam...»

«Ne smeš jokati. Od žalosti boš zbolela...»

«Doma imam očeta, ki je slep in bolehen. Kako se bo razveselil, ko ga bom spet objela.»

«Zakaj si ga zapustila?»

«Nekdo me je nasilno odvedel...»

«Kakšen je bil tisti človek? Ali bi ga še poznala?»

«Majhen in nekoliko upognjen. Poprej sva celo govorila. Zvabil me je na konja, češ, da me povede na Močilje.»

Marti ni bilo prav, ker se je deklica spominjala Butolina. Lahko bi ga izdala, ako se bo kdaj veselila prostosti. Grajskim biračem bi omogočila zasledovanje.

«Mož, o katerem govoriš, ni od tukaj», ji ga je poskušala izbrsati iz spomina. «Mi ne poznamo takega človeka.»

«Prinesel mi je slaščice pred dobro uro...»

Marta pa je tajila: «Motiš se, deklica. Ali pa se ti je sanjalo, ker te bega domišljija...»

«Stal je tukaj pred menoj. S ključem je odprl vrata...»

«Ako ti je dal slaščice, nima slabega namena. Skril te je pred roparji, ki se klatijo po gozdih.»

«Zakaj me je pustil samo tukaj v tem brlogu?»

«Zato, da te po prestani nevarnosti povede k očetu na Močilje, kakor ti je obljubil.»

«Kdaj?» se je vradostila.

«Morda še danes ali jutri. Tukaj ne boš ostala.»

«Oh, kako me je strah! Od vseh sem pozabljena in zapuščena.»

«Potrpi še nekoliko. Skoro bo končano.»

(Dalje prihodnjič.)

100 nemških mark za 1344'50 do 1347'50 Din;
100 madžarskih pengov za okrog 987'54 Din;
100 italijanskih lir za 294'93 do 296'93 Din;
1 dolar za 56'32 do 56'52 Din;
100 francoskih frankov za 220'87 do 222'87 Din;
100 češkoslovaških kron za 167'28 do 168'08 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 426 Din, investicijsko posojilo pa po okrog 87 Din.

Kratke vesti

= Živinorejsko zborovanje v Vojniku pri Celju. Preteklo nedeljo se je vršil v Vojniku pri Celju ustanovni občni zbor Živinorejske zadruge za občine Vojnik, Škofjo vas, Višnjo vas, Frankolovo in Novo cerkev. Ob 14. se je zbralo v posebni sobi Ratejeve gostilne okrog 80 živinorejcev, nakar je otvoril zborovanje sklicatelj g. Franc Potočnik s Frankolovega, na čigar predlog je bil izvoljen za predsednika g. Julko Šenigoj iz Vojnika. Po pozdravu navzočih živinorejskih in zadrugnih strokovnjakov; gg. Rožeta, inž. Oblaka in inž. Petkovska ter ostalih uslužbencev je predaval g. inž. Oblak o živinoreji, o kontrolni molži, o odbiranju plemenske živine v naših krajih in primerjal živinorejo z ono na Danskem, Češkem, v Švici in drugod. Zborovalci so nato podpisali skupno pristopno izjavo, nakar je prišlo pri čitanju predloženih pravil pri točki, ki predlaga, naj zadruga pristopi kot članica k Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani, do ostre debate in prekanja. Dekan gosp. Pavel Žagar iz Nove cerkve se je namreč protivil, da bi novoustanovljena zadruga pristopila k omenjeni Zvezi in je zahteval, naj se včlani v Zadružni zvezi v Ljubljani, češ, da so tudi vse okoliške zadruge včlanjene tamkaj. Gosp. Potočnik je dokazal, da to ni res, temveč da je večje število zadrug včlanjenih v Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani, v katere načelstvu se nahaja tudi ban Dravske banovine g. dr. Marušič. Po ostri debati ni moglo priti do pozitivnih zaključkov in je moral sklicatelj g. Potočnik ob 17. zaključiti zborovanje.

DOMAČE NOVOSTI

* **Vreme v letošnjem letu bo, kakor prerokujejo, bolj vlažno kakor suho.** Zima bo v začetku precej mrzla, potem pa mila do konca. Pomlad bo v glavnem hladna in vlažna. Poletje nam prinese nevihte in veliko vročino, ki bo trajala tja do jeseni. Jesen pa bo splošno mokrotna. Če bo le vse tako!

* **Japonski princ v Beogradu.** Te dni sta bila v Beogradu brat japonskega cesarja princ Takamatsu in njegova soproga princesa Kikuko. Princ je bil sprejet tudi od Nj. Vel. kralja. Iz Beograda je japonski knežji par odpotoval v Bukarešto.

* **Poroka.** Poročila sta se v soboto 3. t. m. zvečer v mestni cerkvi v Ptuj g. Karel Mahorič, trgovec v Ptuj, in gdč. Rozi Mihevčeva iz Ljubljani. Poročil ju je duhovni svetnik Hazemali z lepim nagovorom. Priči sta bila nevesti g. dr. Porekar, zdravnik iz Ljutomera, ženinu pa brat g. Franc Mahorič, trgovec v Ptuj. Bilo srečno!

* **Originalen nasvet za odpravo pijančevanja.** Naša naročnica iz Gortine nam je poslala naslednje originalno pismo: Preljuba «Domovina», kako z veseljem te pričakujemo in čitamo, ker si tako bogata na svojih lepih poukih in nasvetih. Zlasti vse hvale vredno je vaše nastopanje proti pijancem. Žal, moram reči, da je večina vaših opominov kakor bob v steno. Eni se smeji, drugi se hudujejo, češ, da ste jim «fovš», a tretji sploh ne vedo, kaj piše list. Da bi pa duhovnik mogel kakega pijanca s prižnice izpreobrniti, je popolnoma izključeno, ker gre pijanec namesto k pridigi rajši v oštarijo. V tem pogledu bo treba napeti druge strune, če bočete, da bo kaj pomagalo. Treba bo stroge postave. Preveč je gostiln in vinotočev. Ljudem naj bi se

ne dalo toliko pijače! Mislim, da je za enkrat pol litra več kakor dovolj, saj ga mnoge žene še niti osminko ne dobimo vse leto, pa moramo tudi težko delati. Naj bi vsakega pijanega dedca za več dni zaprl v kako temnico brez jedi, po vrhu pa mu jih še natrosili nekaj krepkih na zadnji del telesa. Mislim, da bi to bolj pomagalo kakor vsi vaši lepi opomini, saj me žene najbolj vemo, kaj so pijanci.

* **V znamenju slabe lesne kupčije.** Zaradi slabe lesne trgovine se blejski lesni podjetniki odpustili nad sto delavcev. Lesni trgovci imajo nakupljenih več sto vagonov drv, a kupcev ni.

* **Povečana sirarna.** V Hrašah pri Lescah so znatno povečali in moderno opremili tamkajšnjo sirarno. Pod načelstvom leškega župana g. Ažmana se sirarna kaj lepo razvija in napreduje. Izkušeni sirar Jožef Malej izdeluje prvo vrstni sir, ki je bil odlikovan že na več razstavah.

* **Kože divjačine naj se pošljejo na naslov: «Divja koža», Ljubljana, velesejem.** Kože bodo prodane na velesejmu za račun pošiljatelja na dražbi 26. t. m. Vendar pa naj pošlje vsakdo le dobro pripravljene kože, ker le-te dosežejo tudi dobre cene. Slabih kož noče nihče kupiti. Zgodilo se je, da so nekateri poslali «Divji koži» samo slabo blago, ki ga jim niti razni podeželski prekupci niso hoteli odvzeti. To povzroča samo nepotrebne stroške in izgubo časa. Torej vse dobro prirojene kože izročite v prodajo «Divji koži» v Ljubljani, velesejem.

* **Velik plaz z Meljskega hriba.** Iz Maribora poročajo, da se je zaradi več dni trajajočega deževja in mokrega snega utrgal v noči na zadnji ponedeljek z Meljskega hriba pri Mariboru velik plaz kamnja in zasul spodaj cesto. Delavci so prometno oviro že deloma odstranili.

* **Požar pri Celju.** Te dni je nastal požar v gospodarskem poslopu posestnika Čehovina, po domače Kovača, v Tremerjah. Celjski gasilci so takoj odhiteli na mesto požara, kamor sta prispele tudi gasilni društvi iz Laškega in Gabrja. Gasilec se je po velikem naporu posrečilo pogasiti ogenj na sosednjem poslopu, dočim je Čehovinovo gospodarsko poslopje pogorelo do tal. V poslopu je bil shranjen ves lanski poljski in travniški pridelek, ki je popolnoma zgorel. Rešena je bila le živina. Škoda je velika. Požigalec je neznan.

* **Nesreča dvanajstletnega fanta.** Na starega leta dan se je zgodila v Mlaki pri Kočevju huda nesreča. Učenec IV. razreda osnovne šole, sin delavca Krša, se je mudil pri svoji teti, ki je grela vodo v velikem kotlu, ki pa je bil slabo pokrit. Misleč, da je dobro pokrit, je nečak sedel nanj, da bi se malo pogrel; pri tem pa je padel v vročo vodo in dobil po telesu hude opekline. Nesrečnega fanta so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

* **Huda nesreča v kamenolomu.** Te dni se je pripetila huda nesreča v Haukovem kamenolomu v Trbovljah. Anton Pavlič, 39letni delavec, je razstreljeval kamenje, nesreča pa je hotela, da mu je pri eksploziji precej težka skala prilelela na desno roko in mu jo do zapestja zmečkala.

* **Nesreča pri delu.** Te dni se je med delom vsek v levo nogo 28letni hlapec Vinko Gorinšek iz Letuša in si prerezal kite. Bil je prepeljan v celjsko javno bolnišnico.

* **Žrtev podivjanih konj.** Na Silvestrovo so se na cesti pri Grajski vasi v Savinjski dolini splašili nekemu hlapcu konji in zdirjali z vozom po cesti. Med potjo so podrli 61letnega dninarja Jakoba Poholeta iz Grajske vasi. Ponesrečenec je obležal na tleh z dvema zlomljenima rebroma na levi prsni strani. Rebri sta se mu vrhu tega še zapili globoko v prsno votlino. Pohole je bil prepeljan v celjsko bolnišnico.

* **Beg iz življenja.** Nad življenjem je obupal 25letni hlapec Andrej Humar, ki je bil dalje časa uslužben pri vejetrgovcu g. Bonu v Krškem. Usoda je hotela, da se je čez glavo zaljubil v neko dekle in je bilo dogovorjeno, da se vzameta. Nenadoma pa je fant obupal menda nad

nadlogami, ki so ga trle, ter se ustrelil s pištolo v desno uho.

* **Neznan samomorilec.** Blizu tako zvanega Kroljevega otoka se je na bregu ob cesti proti Št. Petru pri Mariboru vrgel v Dravo neki moški srednjih let in utonil.

* **Samomor obupanega mladeniča.** Iz Vurberga pri Ptuj poročajo, da je tam našel neki uslužbenec Herbersteinovega posestva obešenega Franca Zebuka, mizarskega pomočnika. Fant je zadnje dni popival po gostilnah in je bil baje zaradi nesrečne ljubezni ves obupan.

* **Konj si je prilastil pri belem dnevu.** Minilo soboto popoldne je jezdil Rudolf Kincl iz Št. Jurja ob južni železnici po opravkih proti Slivnici. Konj, ki je bil šele pred dnevi kupljen, se je blizu Čatarjevega brega splašil, vrgel jezdec na tla in zdirjal nazaj proti Št. Juriju. V Novi vasi ga je prijel neki posestnik. V tistem hipu je prišel mimo tujec in rekel: «Hvala lepa, da ste mi prijeli konja». Nato je sedel nanj in odjezdil. Prav začuden je pogledal lastnik konja, ki je medtem taval okrog po travnikih in iskal konja, ko je naenkrat zdirjal mimo neznanec, ne da bi se zmenil za Kinclove klice. Od Slivnice je tat baje krenil po novi cesti proti Prevorju in izginil neznan kam.

* **Dolgo iskani vlomilec aretiran v Mariboru.** Na podlagi tiralice orožniške postaje Sv. Duh-Loče je mariborski policiji prišel v roke 34letni brezposelni delavec Rudolf Vodlak iz Braslovč, ki je osumljen, da je nedavno vlomil v Šalamonovo trgovino v Zbelovem pri Poljčanah. Možak dejanje taji. Policija domneva, da je Vodlak tudi v zvezi s številnimi vlomi, ki so bili zadnje dni izvršeni v Mariboru.

* **Krvav ciganski pretep.** Te dni se je zgodila v Kačji ridi, kjer tabore mnogoštevilne ciganske družine, krvava ciganska drama med 20letnim poročenim ciganom Valentinom Brajdičem in 26letnim ciganom Jožetom Brajdičem. Zadnji je v prepiru zgrabil sekuro in z njo navalil na Valentina, kateremu je z ostrino sekire presekale levo ramo in levo roko. Valentina so pripeljali s strašnimi ranami v kandijsko bolnico, kjer so mu rane zašili in obvezali. Brajdič Jože je po krvavem činu pobegnil neznan kam. Orožništvo ga zasleduje.

* **Smrtna žrtev prepira.** Pred senatom trojice v Mariboru se je te dni zagovarjal 43letni posestnik Tomaž Glažar iz Stojncev. Sprl se je bil nedavno z Jožefom Vidovičem in ga pahnil v jarek. Vidovič je z glavo priletel na betonski rob ter kmalu podlegel poškodbam. Glažar je bil obsojen na mesec dni zapora.

* **Zagoneten zločin v Blatni Brezovici.** V Blatni Brezovici pri Vrhniki je bil izvršen zagoneten zločin, katerega žrtev je postala posestnica Marija Jerinova, 74letna posestnikova žena. Ko je sedela v sobi, je nenadoma počil strel in jo je krogla, ki je prebila šipo, zadela v vrat. Težko ranjeno so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

* **Drugim je hotel pomagati, pa jo je sam skupil.** 18letni Lojze Bučar, zidarski pomočnik iz Pake nad Št. Petrom, je šel na novega leta dan v Herinjo vas na obisk k Trkaju. Tja prišedši je začel v hiši prepir in se je mislil kar oddaljiti, ko so ga domači zapazili in ga prosili, naj vendar gre v hišo in pomiri domačega Lojzeta, ki je razsajal po sobi. Pa je šel Bučar noter in posredoval, opravil pa ni ničesar. Obrnil se je k vratom, da gre spet domov, pa mu je Lojze zaprl pot in ga nahrulil, s kako pravico ga spravlja iz domače hiše. Konec prepira je bil tak, da je prišel Bučar iz hiše raztrgan in z globoko rano na desni strani hrbta. Moral je v kandijsko bolnišnico.

* **Aretacija izsiljevalca.** Jožef Polajnar, pristojen v občini Predvor, brezposelni delavec brez leve roke, že kaznovan, je bil v letih 1927. in 1928. zaposlen pri posestniku Ivanu Stularju v Zgornji Kokri kot pastir in pomožen lovski čuvaj. Ker ni bil gospodarju pokoren, je moral zapustiti službo. Od onega časa naprej se je udaljal pijači in grozil bivšemu gospodarju z nasiljem. Zato mu je sresko načelstvo v Kranju od-

vzelo pravico do uporabe lovske puške. Polajnar je tožil Štularja, češ, da mu ni izplačal vsega zasluga, a je tožbo izgubil. Zato je iskal priliko, da bi se maščeval nad Štularjem. Napram vaščanom in celo orožnikom se je javno izražal, da mu bo zažgal ali pa ga bo ubil. Zato so orožniki stalno pazili nanj. V začetku decembra 1930. je začel zopet groziti. Na novega leta dan pa je dobil Štular pismo, v katerem je Polajnar zahteval od njega 20.000 dinarjev ali pa bosta račun krvavo poravnala. Orožniki so nasilnika aretirali.

* **Drzna tatvina.** Iz Dolnjega Suhorja nam pišejo: V noči od 2. na 3. t. m. so se neznani dolgoprstniki vtihotapili v stanovanje posestnika in gostilničarja Petra Goršeta v Belčjem vrhu pri Dragatušu in ukradli zlato uro, 100 cigar, 200 cigaret in vrhno suknjo, v kateri se je nahajala listnica s 1000 dinarji. Tatovi so splezali najprej skozi okno v gostilniško sobo, od tam pa skozi vežo v družinsko sobo, kjer se je nahajala zaloga s tobakom in drugimi gori omenjenimi predmeti. Orožništvo je takoj uvedlo zasledovanje. Sum je padel na več fantov iz bližnjih vasi, a je orožniška preiskava pokazala, da je ta sum neopravičen. Preiskava se nadaljuje.

* **Do krvavega pretepa** je prišlo te dni v neki gostilni v Stranski vasi. V gostilni so bili 28letni Janez Pügelj iz Stranske vasi, 21letni Ivan Šurla iz Lukane, 18letni Franc Kastelic in njegov prav tako stari tovariš Alojzij Štangl iz Jurne vasi.

Prva dva sta se začela naenkrat prerekati, druga dva pa sta medtem odšla iz gostilne. Zunaj so naenkrat trčili skupaj in je Pügelj najprej s pestmi, potem pa z nožem navalil na Kastelico, mu razrezal suknjo in ga precej ranil na glavi. Še nevarnejše rane je dobil Štangl. Ta ima ranjena tudi pljuča in je bil prepeljan v kandijsko bolnišnico. Prav po nedolžnem jo je izkupil tudi 29letni kočar Franc Zupančič iz Velikih Grosnic. Na poti je srečal mladenčca Jožeta Lukšiča in Janeza Rajerja. Fanta sta preklinjala na vse pretege in ju je hotel Zupančič posvariti. Lukšič pa je skočil domov po motiko in udrihal tako dolgo po Zupančiču, dokler ni ta nezavesten obležal na tleh. Nezvestnega je suval in pretepel tudi Rajer. Zupančič je tudi v bolnišnici, napadalec pa so že pod ključem.

* **Ne sme v gostilno.** Okrajno sodišče v Gornjem gradu je s pravnomočno sodbo prepovedalo Petrinu Gregorju, 31letnemu delavcu iz Loke, občina Mozirje okolica, obisk krčem za dobo dveh let.

* **Pri apnenju arterij v možganih in srečo** dosežemo pri vsakdanjem uporabljanju male množine «Franc Jožefove vode» iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska. Cenjeni učenci na klinikah za notranjo medicino so dosegli celo pri enostransko ohromelih s «Franc Jožefovo vodo» najboljše uspehe pri iztrebljanju črevesa. «Franc Jožefova grenčica» se dobiva v vseh drogerijah, lekarnah in specerijskih trgovinah.

Neprežrana stanovanja so varno leglo jetike in mnogih otroških bolezni, kakor: škrofuloze, angleške bolezni in drugih. Okrog močno zakurjene peči se suši perilo in marsikje tudi neopranne plenice, da je ves dan zrak prenasitčen vlage. V takem toplem, vlage prenasitčenem zraku pa se naša pljuča tako pomehkužijo, da so dostopna pri vsaki priliki za katar. Posebno ob času hripe ali španske vročice so stanovalci z zabitimi in zasutimi okni vedno bolj izpostavljeni tej zavrtni bolezni kakor stanovalci zračenih stanovanj.

Pa ne le to! Smrdljive izbe z okni, zadelanimi z žaganjem, so sramota za ves narod, saj so kričeč znak naše zaostalosti v pogledu narodnega zdravstva. Mimo škodljivosti za zdravje in sramote pa so pozimi taka stanovanja v primeri z zračenimi najmanj trikrat dražja, ker se izprijen zrak slabo segreva; čeprav je sicer peč ves dan vroča, je po kotih vlažen miraz. Svež, suh zrak se po zračenju hitro in dobro ogreje, zato se ne bojte zračenja. Vem, da mi večina ne verjame. Zato vam svetujem: poskusite parkrat in boste videli, da ima prav pisec teh vrst in ne vaša trdoglavnost!

K.

Draga svoboda

Ne vem, če je danes še kaj takih študentovskih gospodinj, kakor je bila ona dobra ženica, pri kateri sem stanoval jaz, ko sem trgal hlače po ljubljansk h gimnazijskih klopih. Šiškarjeva Nana so ji rekli po domače, pisala pa se je za Ano Kraljevo in je bila vdova po zgodaj umrlem železničarju. Precej pestro je število onih, ki so bili v deški in mladeniški dobi deležni njene materinsko-gospodinske skrbi. Duhovniki in redovniki, profesorji in učitelji ter raznovrstni uradniki in mnogi izmed njih so že danes sivolasi možje, ki so nekaj imenovali to žensko svojo gospodinja.

Notranjec je skoro vedno po nekaj stanovalo pri njej, pa je oče še mene izročil v njeno varstvo, ko je bilo po dolgih posvetovanjih sklenjeno, da se ne bom več ukvarjal s pastirovanjem, ampak z učenostjo po latinskih šolah. Ko sem se zavedel v Ljubljani, se mi je seveda hitro stozilo po domu. Gospodinja, ki ji je bil oče izročil vso oblast nad menoj, je bila na moč stroga in je nam, razigranim nevgnancem, čez noč odvzela vso prostost. Samo po pol ure na dan smo smeli na izprehod.

Jož, kako se mi je tedaj tožilo po domu. Kadar sem skrivaj pokukal skozi okno na ulico, je ulica izginila in se je odprla pred menoj dolina, ki se razgrne pred človekom, če pride onkraj Logateca na vrh Ravnika. Videl sem rojstvo vas, celo hišo našo sem videl. V ozadju me je z leve vabil Javornik, z desne prijazno Medvedje brdo, vse pa, kar je bilo zajeto med njima od Ravnika tja do Godoviča, je bilo kraljestvo moje mladosti.

«Učiti!» je pregnal solne sanje gospodinjčin ostri glas, pa sem se zdrznil in prihuljeno sedel za mizo.

Tako so mi počasi minevali dnevi in se je pletel čas, polagoma sem se celo privadil temu, le po vsakih počitnicah je bilo grenko.

V drugi šoli je menda bilo in na stanovanju je bil razen mene še en dijaček tam nekje od Črnega vrba. Dasi je bil s kmetov, mu je delal priredop's velike težave in je moral celo prvi razred ponavljati zavoljo tega. Ostali smo ga držili, da ne loči repe od krompirja in ne pšenice od fižola, naposled pa sva midva sklenila zvezo in se odločila, da bova to težko znanost, spoznavanje prirode, premlevala skupaj. Kadar se uče v šoli o raznih rastlinah, je treba, ako so majhne, prinesiti dotična zetišča cvetoča in s korenino vred s seboj, pri večjih rastlinah in drevju pa mora dijak prinesiti v šolo cvetočo vejico posameznih vrst.

Jeseni se seveda nismo učili rastlinstva, vendar sva moj tovariš, France mu je bilo ime, in jaz znala premočiti gospodinja, da je zdaj učni

Prerokovanja za novo leto

Polet v vsemirni prostor — Hude nesreče in bolezni — Izum zdravila zoper raka

Ob koncu vsakega leta se pojavljajo po svetu razni preroki, ki napovedujejo za prihodnje leto razne velike dogodke, ki pa se, seveda, le slučajno izpolnijo. Naj navedemo napovedi petih takih čarodejev.

Pariški napovedovalec iz zvezd Abel obeta velik napredek v tehniki, osobito v letalstvu. Neki Francoz bo baje prvi rešil vprašanje letala, ki se lahko dvigne navpično v zrak brez začelnega zaleta, tako da letališč ne bo več treba in bo letalo prevzelo vlogo, ki jo ima danes avtomobil. Američanom se bo posrečilo razrešiti vprašanje neposredne izpremembe solčnih žarkov v elektriko. Obdržali bodo tajnost zase, toda neki nemški ogleduh jim bo ukradel skrivnost, nakar bodo prisiljeni, da jo izdajo v prid vsemu človeštvu. V politiki pričakuje Abel tesne zveze Francije in Nemčije in na tem sporazumu bo osnovana zveza proti Rusiji.

Jasnovidka gospa Fraya prerokuje Parizu velikansko nesrečo, najbrž bo kak požar gledališča, ki bo presegel po strahovitosti vse dosedanje slične dogodke. Na Nemškem se bodo nadaljevale rudniške nesreče, od katerih bodo nekatere tako grozotne, kakor jih ne pomni zgodovina.

Prerok Violet pričakuje nastopa nalezljive bolezni, ki se bo razširila po vsej Evropi in bo pokosila milijone ljudi kakor hripa pred nekoliko leti. Nastala bo na Balkanu, odkoder se bo razširila na zapad in bo zlasti tu strahotno divjala.

Zdravniki bodo proti njej brez moči, dokler ne bo pariški Pasteurjev zavod našel proti kugi učinkovitega zdravila.

Zvezdoslovec Lee pa pričakuje baš v zdravstvu največjih uspehov. Pomladi bo odkril neki Nemec povzročitelja raka in že jeseni odkrije neki londonski zdravnik zanesljivo sredstvo proti tej strahoviti bolezni modernega človeštva. Na enem nemških vseučilišč bodo odkrili Röntgenovim slične žarke, samo da bodo štiristokrat močnejši in bodo imeli tudi štiristokrat večjo zdravilno moč. Nekemu Američanu se bo posrečilo odkriti zadnjo kemično prvino. Trgovina z diamanti se ne bo več izplačala. V Indiji bo neki kemik odkril način izdelovanja diamantov iz oglja in vsi diamantni rudniki bodo morali ustaviti svoj posel.

Jasnovidec Whitecomb napoveduje za l. 1931. smrt dveh velikih evropskih mogotcev. Ameriškim borzam obeta dva črna dneva. Poloma bosta nastala v mesecih marcu in oktobru. Francijo bo zadela velika narodna nesreča, ki bo izzvala obče žalovanje. V tehničnem oziru pride do poleta v vsemirni prostor, kamor bo prvi letalec prodril 20 km. Polet se bo izvršil v balonu z večjo posadko in bo dosegel popoln uspeh. Ponojitev poskusa pa se bo ponesrečila.

Odgovornosti za točnost vseh teh napovedi pač ne moremo prevzeti.

ZDRAVSTVO

O zraku in zračenju

Te dni sem videl mlado žensko, kako je naspala v okno žaganja. Pa sem jo vprašal, čemu to počenja. «Da ne bo silil mrz v sobo!» mi je odvrnila tako samo ob sebi umevno, da se mi je skro zdelo, da ima prav «Kako pa zračite, ko vendar ne morete odpreti oken vso zimo?» jo vprašam.

«Saj hodimo ves dan ven in noter in se dovolj prezračijo in shladi soba. Kdo nam bo pa dajal za kurivo, če hočemo še zračiti? Učite vi gospodo, nas pa pustite pri miru!» mi je obrnila ženska hrbet in zaloputnila vežna vrata za seboj...

Res čudni ste, ljudje božji! Namesto da bi dali popraviti notranje oknice in obesili za zimo še zunanje, zimske oknice, nasipate žaganje na okna. Pa porečete, da nimate denarja, in sploh, da so vaši dedje tudi tako delali, pa so vendar učakali devetdeset in celo sto let.

Počasi prijatelji! Denar, ki ga prištedite pri razdrapanih oknih, ne bo še oddaleč odtehtal tisočakov, ki jih boste morali odriniti za zdravnik in zdravila za vse tiste bolezni, ki se jih boste našli vi in vaši otroci v smrdljivih, vlažnih in neprežračenih sobah. Da so vaši dedje učakali visoko starost, ni zasluga žaganja na oknih, temveč njihova trdna narava, da so tudi v zatohlih hišah ostali zdravi. Današnji rod pa se je, žal, že močno spridil, zato se moramo čuvati vseh reči, ki bi mogle biti našemu zdravju v kvar.

red izpremenjen in da se tudi jeseni učimo rastlinstva. Tako sva si po dvakrat na teden priborila s to zvijačo prosto popoldne, češ, da morava iti nabirat za šolo potrebnih rastlin. To je bila pridobitev! Ljubljansko polje vse do Save je bilo najino. Grad, Golovec, Stepanja vas in Fužine z ljubkim otokom sredi Ljubljane, polnim zasajenih skritih koticov pod visokimi olšami, polnim stezic in mostičkov, vse to je bilo take popoldneve najino. Temeljito sva se odškodovala za vse tiste ure, kar sva jih proti volji presedela v zatohli sobici v šentpetrskem predmestju. Seveda sva tudi redno z najinim pohodov prinašala domov toliko cvetlic, da se je gospodinja kar čudila, odkod toliko cvetja v jeseni. Bila je preprčana, da se zdaj tudi Francetovi možgani odpro za prirodo, pisno znanost in je sporočila njegovim roditeljem, kako se je fantek poboljšal in s kakšnim veseljem se je letos oprijel učenja. Mene je čisto vpričo nas vseh hvalila, ker sem se tako požrtovalno zavzel za manj nadarjenega tovariša. Celo v hrani mi je dala tu in tam kak priboljšek in za malico sem tedaj dobival vedno največji kos kruha. Kakor mi je vse to dobro delo, me je le na tistem peklu vest in me je grizel strah, kaj bo, če pride najina zvijača na dan. Rotil sem Franceta, naj se uči, da ne bo v šoli kaj narobe, kar mi je tudi res obljubil in vedno sproti zatrjeval, da mu gre letos imenitno.

Tedaj se je bližal god Francetove matere. Z združenimi močmi sva sestavila g'nljivo pismo in sva ji navoščila toliko lepega in dobrega, da je vzradoščena ženica poslala sinu celih pet kron! Pet kron je bilo tedaj premoženje, ki ga je bil deležen le malokdaj in prav malokateri dijaški žep. V priznanje odličnih zaslug pri sestavljanju dobičkanosnega pisma mi je France od tolikšne obilice takoj odstopil dve kroni. Prvič, ko sva po tem uspelem podjetju spet prisleparila prosto popoldne, sva kakor razvajena bogataša hitela iz mesta. Vstavljal sva se s potjo pri branjevkah, pokusila tu fige, tam piškote ali čokolado in sva hitela potlej naravnost na Fužine. Lovila in podila sva se po otoku in se nisva dosti menila za to, če naju je kje zadrževalo in prijemalo za obleko gosto vejevje. Šele na večer naju je somrak opozoril, da bo treba domov. Takrat se je oglašil strah. Najina obleka je bila zamazana in povajana, tu in tam celo prav bojevitno razcefrana, cvetoče rastline pa nisva premogla nobene in tudi nobene nisva nikjer mogla iztakniti, tako naju je poparil strah. Kakor stopena sva tavalja proti mestu. Dasi sva hodila na moč počasi, se nama je pot le zdela čudovito kratka.

Bolj ko sva se bližala Ljubljani, huje naju je trlo. V Mostah je že bilo, ko nama šine rešilna misel v glavo. Pri neki branjevki zagledava pomaranče in si kupiva vsak po eno. Bili sta na moč k'sli, a sila je naju s tovarišem napravila na moč iznajdljiva. Z ostrim oranžnim sokom sva si nabrizgala oči, ki so nama takoj zatekle in se jele topiti v solzah, midva pa sva si izmislila zgodbo, da so naju preganjali pri iskanju cvetlic sirovi hlapci. Tulila in zavijala sva na vso moč in prepričala gospodinjino o svoji nedolžnosti tako temeljito, da je nejevoljno godrnjala zoper šolo, češ, zakaj neki goni ubogo mladež v tako nevarnost, ko vendar človek lahko bere mašo, če loči krompir od repe ali ne! Bili smo namreč vsi namenjeni za duhovski stan.

Gospodinjin jeza je šla celo tako daleč, da je pregovorila nekega gospoda, ki je prej kot dijak stanoval pri njej, a je tedaj že bil uradnik in dopisnik «Slovenskega naroda», naj za ta dnevnik opiše najino mučeništvo. S Francetom sva se zadovoljno smejala, ko sva potlej kmalu res zagledala v listu poročilo, kako so naju, nedolžna študentka, napadli sirovi hlapci in naju bridko zmrevarili in pretepli.

Tako imenitno se nama je vse posrečilo in obneslo, da sva komaj čakala božiča. Z veseljem sva se odpeljala vsak na svoj dom in France mi je obljubil, da me za praznike obišče. Čakal sem ga dan za dnem, toda zaman. Bolj ko se počitnice bližale h kraju, bolj me je skrbelo. Pa ti na

novi leto zjutraj, ko sem bil še ves zaspan od silvestrovanja, pride v mojo sobo oče. Grdo se je držal kot birič pred jetnikom in v roki je držal pismo, a roka se mu je tresla in tudi glas mu je srdito podhrteval, ko mi je voščil srečno in veselo novo leto.

«Da bi ga bolj pametno končal kakor staro!» je trdo pristavil na koncu.

Skušal sem se braniti z nedolžno nevednostjo, toda oče ni rekel ničesar, ampak mi je pomolil pod nos gospodinjin pismo. Malce nerodne črke so nemo kričale moj greh — vse od začetka do kraja, tudi tisto o namišljenem blapčevskem napadu. Gospodinja je bila namreč po naključju srečala takoj prvi počitniški dan Francetovega profesorja za prirodo in je začela fantiča na vse pretege hvaliti. Ko je začela praviti o jesenskem cvetju, se je jel profesor hudomušno smejati in je gospodinjini brez ovinkov povedal, kako in kaj. Križ božji! Ženska domov, pa brž pero v «to desno roko» in je pisala mojemu očetu, češ, da sem gotovo jaz skuhal to kašo, ki naj mi jo oče tudi toplo zabeli, da se bom počteno ogrel.

Kar potil sem se, ko sem prebiral, a oče:

«No, kaj je s tem?»

Pomislil sem malo in sem skomignil z rameni. Če sem videl, da je kaka moja porednost odkrita, nisem nikoli tajil, zato sem tudi zdaj samo vdano odvrnil:

«Kar je, to je! Saj ni vse skupaj nič vredno!»

«Zato te bo spremljal tudi prazen nič v žepu, ko pojdeš s počitnic nazaj v Ljubljano», je odločil oče.

Neprijetno me je presunilo, a oče je ostal trd. Brez beliča v žepu sem se moral vrniti v mesto, samo vozni listek mi je kupil na postaji, pa se je vrnil domov.

Tako drago in grenko sem plačal prizvižčeno svobodo dveh tedenskih popoldnevov. Daleč je že to. Tovariš France spi večno spanje tam nekje v Karpatih, mene pa vsako novoletno voščilo spomni te drage nekdanje svobode.

Ivan Albreht.

Nosi letos ti!

«Noč ima svojo moč», je slišal povedati že marsikdo, a zlepa še nihče ni tega občutil tako kakor njega dni Čevhov Tina iz Sel.

Tina je bil takrat še fant in mu ni dala žilica miru, da bi ostajal zvečer doma. Čim je po večerji družina odmolila, se je izmuznil iz hiše, pa hajdi vasovat! Če je še tako škripalo od mraza, ga le ni zadržalo. Petek ali svetek, njemu je bilo malo mar! Tako je odšel tudi na starega leta večer na Zavrh, kjer je vedel, da ne bo zastoj trkal pri Kržinovi Meti.

Tja grede mu je šlo vse po sreči in tudi z deklino sta se lepo pomenila. Za slovo ji je še voščil srečno novo leto, pa jo je mahnil nazaj proti Selam. Gre in uka in žvižga in poje, ko se mu zazdi, da mu nekdo lomasti nasproti.

«Šment, pa ne da bi kdo lezel k Meti», si misli Tina in se pomiri šele tedaj, ko neznane prisopliha čisto blizu njega. Tujec, ki je prihajal nasproti, je bil star in betežen, a na hrbtu je nosil grozansko butaro.

«Kaj pa nosiš, sosed?» prijazno vpraša Tina in se na moč zavzame, ko spozna v tujcu starega soseda Jerneja, ki ga je bil malo pred božičem Bog poklical k sebi. Mraz in vročina spreletavata fanta in lasje se mu ježe od groze. Tako je revež odrevenel od strahu, da niti bežati ni mogel, ko mu votlo odvrne Jurij:

«No, pa nosi letos ti!»

V hipu ni Jerneja nikjer več, a Tina začne težiti, kakor da nosi neznansko breme na ramah. Zviža se in otresa, toda vse ne pomaga nič. Teža je na njem, najsi je tudi ne more otipati.

Z zoro vred pride zmučen in ves prepoten domov in leže...

Po deseti maši zaupa doživljaj prijatelju, ki se preplašen prekriža:

«Bog nas varuj, Tina, to je slabo znamenje!»

Tino nekaj časa nadleguje misel na čudni doživljaj, polagoma pa pozabi na to. Ker se ne upa več hoditi ponoči okrog, pregovori očeta, da mu izroči grunt, pa se še tisti predpust oženi.

Kržinova Meta je z mladim možem prav zadovoljna, toda sreča traja malo časa. Kakor bi jih burič znašala, lete nezgode na kup. Zdaj pogine prase, zdaj zbolijo govedo, potlej pokonča toča setev, gorje na gorje, da je Tina kmalu ves prepaden od skrbi in lazi okrog kakor starec.

«Zdaj se bo menda vendar nehalo», išče tolažbe pri ženi, ko se po Malem šmarnu vrne z Višarij, kamor se je bil zaobljubil.

Meta ga bodri in tolaži, dasi je tudi sama vsa iz sebe ob tolikih udarcih.

«Le voljno potrpi, Tina,» mu prigovarja, «vekomaj ne bo trajalo!»

In res ni. Ko so na zimo spehaval hlude z gore, je Tina zgrabila v snegu skrita veja in ga spodnesla, da je padel na drčo pod hloed, ki ga je bliskoma odnesel v dolino.

Breme je bilo odloženo in Tinovo srce se je umirilo. Proti koncu adventa so oznanjali zvonovi, da je odšel za rajnim sosedom Jernejem.

Ivan Albreht.

Imetnikom raznih srečk

Ugotovljeno je, da je za 63 milijonov dinarjev nedvignjenih dobitkov srbskih tobačnih srečk iz leta 1888. in srečk Srbskega Rdečega križa iz leta 1917.

Iz zadevnih listin je razvidno, da je do danes še nedvignjenih za okrog 39 milijonov dinarjev dobitkov izžrebanih srbskih tobačnih srečk in za okrog 24 milijonov dinarjev srečk Srbskega Rdečega križa.

Skupna vsota teh dobitkov predstavlja ogromni znesek 63 milijonov dinarjev, ki niso bili izplačani do danes samo zaradi lahkomišelnosti, oziroma nevednosti srečnih dobitnikov.

Toda ne samo pri srbskih tobačnih srečkah in srečkah Srbskega Rdečega križa, temveč tudi pri raznih drugih vrstah srečk izkazujejo seznam nedvignjene zaostale zneske.

Odkod ta nepoučenost in kdo ji je vzrok?

Izdalo je srbske tobačne srečke finančno ministrstvo, srečke Srbskega Rdečega križa pa Srbsko (sedaj Jugoslovensko) društvo Rdečega križa v Beogradu. Oba izdajata sicer po vsakokratnem žrebanju službeno listo, ki jo na zahtevo pošljeta tudi vsakemu zanimancu, nikakor pa žrebalnih list ne morejo pošiljati vsem lastnikom srečk,

ako to sami ne zahtevajo, ker jima niti ni znano, kdo je lastnik te ali one srečke.

Srbske tobačne srečke in srečke Srbskega Rdečega križa niso samo zelo razširjene med ljudstvom v naši državi, temveč jih je mnogo tudi v rokah inozemcev. V naših krajih so bile posebno po prevratu v velikih količinah razpečane po prodajalcih na obroke med naše ljudstvo, kateremu je prodajalec pri prodaji sicer obljubljal, da ga bo podjetje po vsakokratnem žrebanju obveščalo o uspehu, toda to je ostalo samo pri obljubah. Kakor hitro je prodajalec prejel zadnji obrok, se ni več brigal za srečko kupca. Tako izplačano srečko je izročil kupcu, a kupec je ostal o žrebanju vedno brez obvestil.

Iz tega sledi, da

mora vsak lastnik srečke sam paziti na žrebanje in si po vsakokratnem žrebanju poiskati obvestila,

če ni bila morda tudi njegova srečka izžrebana. Ker se pa lastniki srečk vedno zanašajo, da bodo obveščeni v primeru, da je njihova srečka izžrebana, ostane zaradi tega večina dobitkov nedvignjena.

Običajno zastarajo pri vseh srečkah dobitki že po preteku 5 let, amortizacijski zneski pa po 30 letih.

Zato je nujno potrebno, da se vsak lastnik srečke po vsakem žrebanju pravočasno informira, sicer je škoda, da si nabavi srečke, zakaj ako jih pravočasno ne predloži v izplačilo, dobilki zastarajo.

Da pa se to prepreči, priporočamo v korist lastnikov srečk, da se vsak zavaruje proti izgubi dobika s tem, da naroči edini posebni list v naši državi, ki priobčuje vsa žrebanja. Ta list se imenuje «Merkur».

Tednik «Merkur» je potrebno glasilo in ga zato priporočamo vsakomur, ki ima kakršnekoli vrednostne papirje in srečke iz časa pred vojno, med njo in po njej, ker je to prvi in edini strokovni list v naši državi, ki prinaša izvirna poročila o žrebanjih in podobnem. Izhaja tedensko, naročnina letno 100 Din. Naročila sprejema in obvestila daje upravništvo «Merkurja», Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II, telefon 30-52.

Ljubljanska ženska bolnica v številkah

V preteklem letu je oskrbovala ženska bolnica v Ljubljani 3297 novospregletih odraslih in 1670 živih novorojenčkov, skupno torej 4967 ljudi. Število porodov se je lani zelo dvignilo. Doim je rodilo v letu 1928. v bolnici 1353 žen in leta 1929. celo nekaj manj, namreč 1268, jih je rodilo v preteklem letu 1718, torej za 450 več kakor v letu 1929. in za 365 več kakor v letu 1928. Od porodnic je umrlo 8, tako da znaša porodna umrljivost 0,48 odstotka. Noseči sta umrli dve. Skupno je torej zahtevalo materinstvo 0,58 odstotka življenja.

Ogromnemu številu porodov je mogla bolnica zadostovati le tako, da se je skrilo število postelj na druge bolnice, in pa tako, da so se otročnice odpuščale v domačo oskrbo že osmi dan po porodu. Na ta način je ravnateljstvo vedno lahko naredilo prostora za nove porodnice. Pričakovati je, da bo prihodnje leto naval porodnic še večji. Tedaj pa ti ukrepi ne bodo zadostovali in nastopila bo nevarnost, da se zaradi prenapolnjenja zdravstvene razmere bolnice poslabšajo.

Da se prepreči vsako prenapolnjenje, bo porodnišnica sprejemala v bodočem letu strogo po pravilniku samo toliko porodnic, kolikor bo na razpolago prostora. Noseče žene se bodo sprejemale le, ako bodo hudo bolne. To naj vpoštevajo zlasti porodnice z dežele, da ne bodo zastoj hode v Ljubljano. Zdravniki in babice naj bi svetovali porod v bolnici samo onim nosečim, ki imajo kako nepravilnost ali ki iz socialno-zdravstvenih razlogov nikakor ne morejo roditi doma. Ginekološki oddelek bo mogel sprejemati samo one bolnice, ki so namenjene za operacijo.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

MORAVŠKE NOVICE.

Zimski večeri. — Preprečenje požara. — Sličica Štefanovega večera. — Moravska kronika. — Smrt našega prijatelja.

Moravče, januarja.

Dolge zimske večere posvečamo tudi letos pouku in izobrazbi. Naša mladina se pridno lika in pili: bodisi doma s čitanjem poučnih knjig in časopisov ali v društvih pri predavanjih in sestankih. Poleg tega se vadi v petju in v nastopanju na igralnem odru. Dekleta pa marljivo posečajo gospodinjski tečaj, ki ga vodijo tukajšnje gospodične učiteljice. Trajal bo tečaj do velike noči ter bo nudil vrlim obiskovalkam vsega, kar mora danes znati razumna gospodinja.

Goreti je pričelo pred božičem v Dešnu pri posestniku Cerarju. Ogenj so okrog 9. ure zvečer zapazili domači in poklicali sosedo. Posrečilo se jim je požar pogasiti, vendar so morali streho presekati, da se plamen ni razširil. Gospodar ima precejšnjo škodo. Zgorela mu je tudi vsa krma v

podstrešju, kjer je začelo goreti. Zaradi vetra je pretela nevarnost tudi sosedom. Iskre pa se niso prijemale, ker so bile strehe zasnežene. Ako bi ne bilo snega, bi bila lahko pogorela vsa vas, kakor se je to zgodilo pred 30 leti.

Poznamo vasi, kjer ponočevanje kar ne more priti ob veljavo. Fantje se v adventu že še zdržijo, na Štefanov dan pa mora priti do nemira. Ta železna razvada je obhajala lani svoj praznik tudi v Gornjih Kosezah. Tukaj seveda nimamo šmarnice, imamo pa figoveč, ki je tudi ves nasukan. Nekaj časa se ti prilizuje, potem pa udari v možgane. Tedaj pa roka zagrabi nož in zabode nesrečno žrtev. Konec žaloigre je v bolnišnici in pred sodiščem. Kdaj se bomo vendar izpametovali!

V moravški župniji smo imeli lani 125 rojstev in 52 smrtnih primerov. Porok je bilo 44. Razveseljivo je izredno nizko število mrličev. Tako malo jih pri nas v enem letu že 100 let ni umrlo. Pred 100 leti izkazuje namreč mrliška knjiga 53 mrličev. Bili smo torej lani zdravi, kakor že ne 100 let.

Kdor pozna moravško dolino, temu je znana tudi Štebalija, vasica v prijaznem gorskem zatišju. Kdo še ni šel tod mimo, da bi se ne bil oglašil pri Štebalu, možu, ki je bil poln postrežljivosti in gostoljubja! Vsakogar je kar povabil: bodisi pomladi na češnje ali v jeseni na sadje in pijačo. Prijaznega Korlna, kakor smo ga klicali, je vse poznalo, vsak mu je bil prijatelj. Njegova izredna marljivost je stremela za tem, kako bi dvignil svojo domačijo. Zasadil je lepe sadne vrtove, popravil hišo in povečal zemljišče. Letos je nameraval zgraditi vodovod, a nemila smrt mu je prekrizala načrte. Star šele 55 let je podlegel mučni bolezni. Pokopali smo ga na novega leta dan ob obilni udeležbi moravškega ljudstva. Na zadnji poti so ga spremila društva in občinski odborniki, med katerimi je bil dalje časa tudi pokojnik. Pevci so mu zapeli ganljive žalostinke. Počivaj v miru, naš dobri prijatelj, mi Te ne bomo nikoli pozabili! Žalujoci ženi in sinovom naše iskreno sožalje!

PISMO IZ KONJIŠKE OKOLICE.

Požar, smrtna kosa, društveno življenje in drugo.

Sv. Jernej pri Konjicah, januarja.

Pekarno Šketa na Majcenovem posestvu je upepelil te dni ogenj; ostalo je le golo zidovje. Škoda je deloma krita z zavarovalnino.

V zadnjem času je smrt ugrabila dvojce naših faranov. V hladni grob smo položili nad 80 let starega Janeza Strmška, po domače Cvitarja. Pokojnik je bil priljubljen mož in vedno vedre narave. Njegovemu sinu Francu se je pred leti zgodila na polju huda nesreča, ki ga je za mesece in mesece priklenila na bolniško posteljo; sedaj mu gre na bolje. Dne 4. t. m. smo spremili k zadnjemu počitku 22 let starega Franca Vrhovška. Mladenič se je ponesrečil v hišni veži, nazadnje pa se je pridružila poškodbi še vratna bolezen, kar oboje ga je spravilo v prezgodnji grob. Naj počivata v miru, preostalih naše sožalje!

Župan Anton Cvahte je imenovan za bano-vinskega cestnega nadzornika. Gosp. Cvahte je mnogo pripomogel k zgradbi vzorne ceste Petelinke—Ličenca. Za njegovo uspešno županovanje mu je izrekel občinski odbor priznanje in zahvalo. Za čas njegove odsotnosti opravlja županske posle prvi občinski svetovalec Anton Jevšenak.

Tudi iz našega kraja je pristopilo nekaj zastavnih fantov k Sokolskemu društvu v Ločah. Podporni člani se še prijavljajo. Tako je prav.

Pomlaček Rdečega križa je na Štefanovo priredil na tukajšnji osnovni šoli božičnico. Obdarovanih je bilo 116 otrok z zvezki, svinčniki, sadjem, rožiči in drugim. Dve ubožni osebi sta dobili podporo v denarju. Za obdaritev so prispevali šolski odbor, dobrosrčni farani in tukajšnji trgovec g. Bruderman. K dobro uspeši božičnici so pripomogli tudi naši vedno požrtvovalni odrski igralci in igralke. Vsem srčna hvala. Opozarjamo, da se pripravlja Finžgarjeva drama «Razvaline življenja».

Naročnino za Vodnikovo družbo sprejema g. Franjo Friedl. Vabijo se tudi naročniki iz Loč. Naročnina je malenkostna, a razveselili se boste v jeseni krasnih knjig, ki jih vam bo poklonila družba.

«Domovino» pri nas radi čitajo in roma ta list iz hiš naročnikov v hiše branja željnih nenaročnikov. Število naročnikov se bo gotovo povečalo.

PREKMURSKI GLASNIK

Prekmurci so zaslužili lani 25 milijonov dinarjev. Prekmurje zapusti vsako leto mnogo delavcev in si poišče zaslužka čez poletje pri tujih ljudeh. Velike trume mož in žena, fantov in deklet pohitijo v Slavonijo, Nemčijo, Francijo in drugam za zaslužkom. Če prideš v Mursko Soboto meseca februarja, že vidiš pred borzo dela gruče ljudi, in to traja do junija. Vsi silijo v inozemstvo, toda tja pridejo le krepki in zdravi. V preteklem letu je bilo zaposlenih v Franciji čez 2000 delavcev, a v Nemčiji 1870. Lahko rečemo, da je bilo v inozemstvu zaposlenih čez 4000 delavcev, ki so povprečno zaslužili po 5000 dinarjev, kar znaša skupaj nad 20 milijonov dinarjev. V naši državi je bilo zaposlenih čez 3000 delavcev, in je zaslužil posameznik povprečno 1500 dinarjev, kar znaša pet milijonov dinarjev. Torej so sezonski delavci prinesli v Prekmurje v preteklem letu okroglo 25 milijonov dinarjev.

Sokolsko društvo v Šalovcih je uprizorilo dne 4. t. m. veseloigro «Rodoljub iz Amerike». To pot so nas vrli Sokoli res kaj prijetno presenetili. Igra je uspela vsestransko dobro, kar je zasluga vrlega režiserja, g. Makarija. Mladi igralci so bili sicer v začetku nekoliko neodločni, toda še pred koncem prvega dejanja so se dobro uživali in podali igro živo in neprisiljeno. V bodoče se morajo še temeljiteje naučiti vlog in se ne smejo preveč zanašati na šepetalca. Največ priznanja sta zaslužila sestra Veittova (Rožica Mežgonova) in brat Trček (John Flerè), ki sta naravnost umetniško podala svoji vlogi. Upam, da nam bosta še večkrat pripomogla do tako lepega večera. Dobri sta bili tudi sestre Presova (Jerica) in Singerjeva (Anastazija). Dobro so rešili vloge bratje Semenov, Veitt, Trontelj, Sukič, Nemeš in oba Županeka. Brat Ovček nam je podal dovršeno figuro peka. Sestra Županekova je zadovoljevala in dober je bil brat Barbarič. Za scenarijo je preskrbel brat Štefanec. Obisk je bil poln, saj je bila učilnica evangelijske ljudske šole nabito polna. To nam priča, kako zanimanje vzbuja Sokol med tukajšnjim ljudstvom. Brata Makarija prosimo, naj nas kmalu razveseli z novo igro, mladim igralcem pa želimo mnogo uspeha. Le tako naprej! — K. K.

Odbor za postavitev spomenika blagopokojnemu kralju Ketrju I. Osvoboditelju v Dolnji Lendavi je priredil v novembru dobro uspeš Martinov večer s srečolovom. Vsem cenjenim gg. trgovcem in gostilničarjem se odbor najiskrenejše zahvaljuje za naklonjene dobrotke. Na prostovoljnih prispevkih so poslali odboru: Oficijski dom v Varaždinu 1000 Din, Kmečka hranilnica v Dolnji Lendavi 1000 Din, Hranilnica in posojilnice v Turnišču 500 Din, ravnatelj Fejtő 250 Din, Hranilnica in posojilnica v Beltincih 200 Din, Vogler (Mrtvarjevci) 150 Din, Rochlitz 150 Din, po 100 Din: ravnatelj Kostelac, Benko, notar Koder, Občinska hranilnica v Murski Soboti in občina Murska Sobota, Skoberne 85 Din, po 50 Din: župnik Čačič, Rantaša in Tratnjek, Freyer 30 Din, podporočnik Dordević 30 Din, Kalman 20 Din, Takač 15 Din. Občine so prispevale: Dolnja Lendava 2000 Din, Dolga vas 500 Din, Beltinci 400 Din, Pince 300 Din, Dolina 300 Din, Petešovec 200 Din, Zamostje 200 Din, Bratonce 100 Din, Filovec 100 Din, Banuta 100 Din, Kot 50 Din. Nabrali so: inž. Maček v Beltincih 1095 Din (med drugimi so darovali: inž. Mikuš 300 Din, inž. Maček, Brumen in Osterc po 100 Din, Vogler, Zemljč, Režek in Friedrich po 50 Din), dr. Šumenjak 200 Din, kolonisti iz Benice 210 Din, vojaška četa v Dolnji Lendavi 127 Din 50 p.

meščanska šola v Dolnji Lendavi 294 Din, uradniki davčne uprave v Dolnji Lendavi 325 Din, poštni uradniki v Dolnji Lendavi 180 Din; osnovne šole: Dolnja Lendava 153 Din, Bogojina 238 Din, Gabrje 121 Din, Lipovci 85 Din 25 p, Nedelica 80 Din, Odranci 50 Din, Gančani 112 Din, Kapea 63 Din 50 p, Dolga vas 120 Din; orožniki v Dolnji Lendavi 80 Din, v Beltinci 40 Din, v Gabrju 40 Din, v Turnišu 235 Din; oficirski zbor v Dolnji Lendavi kot dohodek oficirskega plesa 1020 Din; iz neke sodne poravnave 200 Din. Vsem darovalcem najlepša hvala! Odbor prosi še ostale občine dolnjelendavskega sreza, da pošljejo čimprej svoje prispevke. Naj ne bo v našem srezu občine, ki ne bi ničesar darovala!

NAŠI NA TUJEM

WESTFALSKO PISMO.

Herne-Holthausen, ob koncu decembra.

Naj še mi izpregovorimo nekaj besed v «Domovini», ki nam prinaša vedno toliko novic iz naše ljube domovine. Kakor smo že poročali, se je ustanovilo pri nas 14. decembra Jugoslovensko rudarsko društvo, čeprav imamo že Društvo sv. Barbare, ki tudi dobro napreduje, vendar vsem našim rojakom ne ugaja. Novoustanovljeno društvo že prav dobro deluje. Pristopili smo tudi k Zvezi jugoslovenskih delavskih in podpornih društev, katerih sedež je v Essen-Stoppenbergu na Westfalskem.

Na praznik sv. Stefana smo bili povabljeni v sosedni Suderwich, kjer je bilo obdarjanje otrok. Bili smo zelo lepo sprejeti, za kar se rojakom najsrčneje zahvaljujemo. Prireditev nam je zelo ugajala. Pozdravili smo v našem krogu priljubljenega gosta, izseljenskega komisarja g. Deželića iz Düsseldorfa, v spremstvu g. soproge. G. Deželić je imel prav lep nagovor. Svirala je znana češka godba. Miklavž je obdaroval tudi odrasle. Naj nam bo delavno Jugoslovensko delavsko in podporno društvo v Suderwichu kot prvo društvo na Westfalskem vsem ostalim društvom v zgled.

Najlepša hvala tudi našemu agilnemu zveznemu predsedniku g. Pavlu Bolhi za njegovo neumorno delovanje. Želimo mu nadaljnjih uspehov v novem letu. Vsem čitateljem in čitateljicam «Domovine» želijo srečno novo leto: Jože Kužnik (Mirna peč na Dolenjskem), Anton Ambrožič (Škofja Loka), Ivan Jesenko (Hrastnik), Ignac Betar (Litija), Blaž in Adolf Pec (Oplotnica), Franjo Zibert (Drupolje), Ivan Beve (Pištanj), Silvester Bedenik (Trbovlje), Blaž Pirš (Brežice), Anton Hrovat (Velenje), vdova Ivana Bizjakova (Moravče). Prosim rojake iz Herne-Holthausena, da pristopijo k društvu. Če želijo v kakih zadevah informacij, naj se oglašijo pri predsedniku Antonu Ambrožiču ali pri tajniku Jožetu Kužniku v Herne-Sodingenu, Wilhelm-Busch-Strasse 14. Zadeve se bodo reševale samo za društvene člane.

LEPA BOŽIČNICA NAŠIH ROJAKOV V SUDERWICHU.

Recklinghausen, ob koncu decembra.

Jugoslovensko delavsko in podporno društvo v Suderwichu je priredilo na praznik sv. Stefana božičnico, združeno z obdarovanjem otrok, veselico in plesom. Prireditev so posetili tudi izseljenski komisar g. Deželić, njegova g. soproga in brat ge. Deželićeva (iz Düsseldorfa), nadalje predsednik Zveze jugoslovenskih delavskih in podpornih društev g. Bolha, podpredsednik g. Doberšek, g. Koncilja (iz Bismarcka) in g. Mlakar (iz Recklinghausena). Zastopana so bila tudi bratska društva Bottrop, Erkenschwick in Holt-Hausen in Društvo sv. Barbare iz Holthausena.

Odlične goste iz Düsseldorfa sta ob prihodu sprejeli dve deklici, ki sta izročili ge. Deželićevi šopek lepih cvetlic z nagovorom: «Milostljiva gospa! Podarjamo Vam ta šopek cvetlic v imenu

Jugoslovenskega delavskega in podpornega društva v Suderwichu.» Zatem je pozdravil odlične goste kakor tudi vse druge navzočne rojak Hriberšek. Ob koncu njegovega nagovora so vsi rojaki soglasno zaklicali: «Živeta Jugoslavija!»

O prireditvi in o raznih naših zavedah je govoril g. Bolha, ki je zaključil svoj govor z rodoljubnim pozivom na vse rojake, naj ne pozabijo na svojo domovino, nakar se je ge. Deželić zahvalil s prisrčnimi besedami za lep sprejem ter pohvalil rodoljubnost in narodno zavednost rojakov v Nemčiji. Po njegovem nagovoru je češka godba zaigrala našo himno.

Ga. Deželićeva je pri obdarovanju dece tudi sama prispevala lepe darove in napravila mnogo veselja našim malčkom in njihovim staršem, ki so na ta način spoznali velikodušnost dobre gospe.

Zvečer so se odlični gostje poslovili od nas in se odpeljali proti Düsseldorfu. Zabava pa se je še nadaljevala pozno v noč.

Zahvaljujemo se po tem potu vsem onim, ki so nas ob tej priliki posetili. Najtoplejša zahvala pa g. Bolhi, izseljenskemu komisarju g. Deželiću in njegovi gospe soprogi, ki so še posebno pripomogli, da je ta prireditev tako lepo uspela. Ge. Deželićeva izrekamo še posebej lepo zahvalo za njen dar, ki ga je poklonila naši deci.

Novice iz Amerike. Slovensko pevsko društvo «Slovan» v Chicagu je obhajalo nedavno 25letnico svojega obstoja. Zbor šteje 40 pevcov. Ob priliki svojega jubileja je «Slovan» 14. decembra priredil koncert, ki je odlično uspel. — Rokjak Tone Jerman, slušatelj učiteljskega, je bil pri vojaških vajah na univerzi nevarno obstreljen. Prepeljali so ga v Cleveland, kjer se zdravi na domu svojih staršev. — Smrt je v zadnjih mesecih pogosto posegla v vrste naših ameriških rojakov. V Milwaukeeju je po hudi večmesečni bolezni umrl v tamkajšnji številni slovenski naselbini znani rojak Ivan Kos, star šele 41 let. Bil je navdušen pevec, agilen član društva «Nareja» in raznih drugih slovenskih društev. Po rodu je bil iz Lepe njive nad Mozirjem. V Ameriko je prišel leta 1908. — Kap je zadela rojaka Ludovika Štancerja v Pittsburghu. Po dvajsetdnevem trpljenju je podlegel hudi bolezni. Doma je bil na Vipavskem. — V Kansasu je v starosti 74 let preminila Kristina Ojsterškova za mrtvoudnostjo. Doma je bila iz Dola pri Hrastniku. V Ameriki je bivala 23 let. Zapušča dva sina in dve hčeri, v starem kraju sestro in v Parizu brata. — V Pueblu je po dolgi bolezni umrla 41letna Frančiška Zagarjeva. Zaprta je moža, sina in dve hčerki. — V Milwaukeeju je umrl 29letni Franc Matica mlajši. Pokojnik je bil rojen v Gornjem gradu v Savinjski dolini. — V istem kraju je umrl Janez Kos, doma iz Mozirja v Savinjski dolini. Zapustil je ženo in sinčka. — V Bridgeportu je podlegel naduhi 63letni Peter Hoge, doma iz Novega loga pri Kočevju. V Ameriki je bival 37 let. — Huda nesreča je doletela v Steltonu Butalovo rodbino. Med vožnjo na nogometno tekmo se je smrtno ponesrečil 22letni Janez Butala. Zapustil je očeta, dva brata in tri sestre. Pred dvema letoma mu je umrla žena. — V istem kraju je preminila Ivana Krašovec, stara 48 let. Pokojnica je bila doma iz Metlike. Zanj žaluje devet otrok, od katerih je najstarejša hči stara 23 let. — V Cumberlandu je umrl 77letni Matevž Melajat. — V Milwaukeeju je umrla 35letna Helena Obračeva, doma iz Metlike. — V istem kraju je umrl njen ožji rojak Janez Mohor iz Novega mesta, star 45 let. — V Cromvillu je doletela precej huda nesreča Čeriničeva družina. 12. septembra ji je pogorela hiša do tal. Razen golega življenja niso rešili ničesar. Ameriški Slovenci so hudo prizadetemu rojaku takoj priskočili na pomoč in mu zbrali toliko denarja, da je za prvo silo preskrbljen.

Nova slovenska cerkev v Clevelandu. Nedavno je bil v Clevelandu posvečen temeljni kamen nove katoliške cerkve, ki jo zgradi tamkajšnji slovenski priseljenci. Cerkev je posvečena svetemu Vidu. Stroški nove cerkve so preračunani

na 250.000 dolarjev, to je na okroglo 14 milijonov dinarjev. Cerkev bo dovršena do septembra letošnjega leta.

Pozdrav iz Francije. Iz mesta Chalona sur Saone nam pišejo: Srečno novo leto želimo vsem slovenskim fantom in dekletom tukajšnji rojaki tesarji. Tu se prilično zasluži, kdor hoče delati. Delo pa je zelo nevarno in je zahtevalo že več smrtnih žrtev. Imeli smo v tem kraju tudi več lenuhov, ki so mislili, da bodo samo franke po cesti pobirali. Zdaj so odpotovali kar peš v Jugoslavijo. Božične praznike smo prav prijetno preživeli. Pozdrav vsem Slovincem in Slovenkam in uredništvu: Andrej Babec (Bjelovar), Anton Brodarič (Boginja vas), Anton Rožman Jožef Jurjevčič (Gradac) in Mate Jandrijevič (Sanski most v Bosni).

BOŽIČNO UGANKO

so pravilno rešili (siromak je imel, ko je stopil v prvo cerkev, 1 Din 75 p) še naslednji: Marija Gomilškova (Cven pri Ljutomeru), Elafij Puc (Dvor pri Žužemberku), Anton Celinski (Usti nad Labem, Češkoslavaška), Grga Tušek (Corači pri Čabru), Maks Dibelčar (Slatina-Radenč), Emica Starčeva (učenka I. meščanske šole, Središče ob Savi).

ŽENSKI VESTNIK

Raznovrstna uporaba čebule

Razen v kuhinji, uporabljamo čebulo še na razne druge načine v gospodinjstvu.

Baržunaste ovratnike pri moških suknjah snažimo s čebulo. Čebulo prerežemo na dvoje in drgnemo po umazanem baržunastem ovratniku v nasprotni smeri ležečih dlačic. Ko se nekoliko posuši, denemo železno ali električno likalo v kakšno pošodo narobe, nanj položimo mokro krpo, gor pa hitro baržun tako, da je kosmata stran zunaj. To krtačimo z mehko krtačo v smeri dlačic. Mokra krpa treba menjati, čm je suha. Ovratnik bo tedaj snažen in kakor nov.

Lakaste čevlje namažemo s prerezano čebulo in se svetijo kakor novi. Tudi razni pozlačeni predmeti, če jih nadrgnemo s čebulo, drugi dan pa operemo z vodo, dobijo nov, lep blesk.

Omare za jedila (kredence), ki jih imamo navadno zaprte, se rade navzamejo pustega duha od raznih jestvin in pijač. Ta duh nam pomaga odpraviti čebula. Razrezane kose čebule položimo v omaro ter jih pustimo čez noč v njej. Čebula potegne nase vsak duh. Zjutraj čebulo odstranimo ter omaro dobro prezračimo.

Znano je tudi, da čebula pomaga pri piku ose ali čebele ali komarja, prav tako kakor česen.

Za kuhinjo

Torta. Na desko deni pol kile moke, četrt kile sirovega masla, tri rumenjake in deset dek sladkorja. Vse to ugneti v testo. Tortni model namaži s sirovim maslom, ga posuj z moko in vtlači ugnjeno testo enakomerno v tortni model, nakar ga speci. Ko je pečeno, pomaži po vrhu z gosto mezo, po mezig pa nadevaj sneg treh beljakov, po vrhu še posuj s sladkorjem in postavi torto še za četrt ure v pečico. Nato jo razreži in daj toplo na mizo. A je hladna tudi dobra.

Kuhan narastek od gnjati. V kozo daj za drobno jajce sirovega masla ali masti, primešaj dve žlici moke, prilič četrt litra sladke smetane, osoli in popopraj. Mešaj na štedilniku in kuhaj, dokler se ti ne zgosti. Ko je gosto, postavi na hladno (zato to lahko pripraviš že dan prej). K hladnemu primešaj 3 žlice nastrganega parmezana, 3 zvrhane žlice nastrganega bohinskega sira in 6 rumenjakov. Vse to skupaj dobro umešaj. Četrt kile kuhane gnjati (a je lahko tudi od drugega kosa) drobno seseklaj. Model za puding dobro namaži s sirovim maslom ali mastjo, ga potresi z moko in naloži eno plast pripravljene omake, eno plast gnjati itd., dokler ni model

poln. Na vrhu naj pride omaka. Ko si model zaprla, ga postavi v lonec z vrelo vodo, a voda naj sega samo do tri četrt višine modela. Pokrij lonec in kuhaj enakomerno in zelo počasi eno uro in pol. Kuhano zvrni na toplo skledo in daj na mizo. — Če nimaš modela za puding, si lahko pomagaš s primerno velikim loncem, samo ga moraš namesto pokrova zavezati s pergamentnim papirjem in istotako kuhati v kropu, kakor če bi imela model za puding.

ZANIMIVOSTI

Ledeni otok z vročimi vrelici

Otok Island, severno od Anglije blizu Grenlanda, je nedavno praznoval tisočletnico svojega parlamenta. Ob tej priliki se je zopet malo več pisalo o tej turobni in mrzli deželi. «Moški morajo delati, ženske delati in plakati», pravi star islandski pregovor. Ženske tamkaj delajo in plakajo, ker letno pri ribolovu v severnih vodah utone povprečno 60 moških. To je vse, kakor strašen davek, ako pomislimo, da šteje ogromni otok komaj 115.000 duš in da pride na 1000 moških 1051 žensk. Otok Island je skoro tako velik kakor Anglija, vendar pa je le eno petino dežele mogoče obdelati.

Med 42 islandskimi parlamentarci je samo ena ženska. Okrog 900 žensk se udeležuje v industriji popolnoma samostojno. Sicer pa je glavno delo žensk čiščenje rib, ki jih polove moške v morju. Pomladi in jeseni na Islandu ni, poletje je jako kratko, zato pa zima zelo dolga. Island je dežela ponočnega solnca, ki traja dva meseca v letu.

Življenje v glavnem mestu Reykaviku je slično življenju v kakem malem angleškem mestu, ki šteje do 25.000 prebivalcev. Tamkaj ni posebnih razlik med ljudmi: ni ne zelo bogatih ne zelo siromašnih. Island nima ne vojske ne mornarice, nego 30 policistov. Nima ne železnice, ne gozdov, ne žita, ne sadja, ne cvetja. Po veri je prebivalstvo protestantske vere. Na Islandu ni niti premoga, temveč se poslužujejo vroče vode iz vročih vrelic. Tam so hiše, ki so v vseh prostorih opremljene s cevmi, v katere spuščajo iz vrelic vročo vodo, ki potem greje vso hišo.

Neki Anglež, ki je obiskal Island, pravi: «Zanimivo je bilo, ko je neka ženska spustila v lončeno posodo pred menoj dve jajci, ki sta bili takoj skuhani. Toplota vode iz vročih vrelic dosega namreč 97 stopinj. Še bolj pa sem se začudil, ko je pred menoj ženska mesila testo, ga zakopala potem v vroč pesek vrele in ga pustila tam 20 ur. Drugi dan smo jedli zelo lepo spečen kruh!»

Island je dežela ogromnih rek, ki so polne krasnih postrvi. Dežela je dalje polna snežnih gorskih vrhov in ognjenikov. Tamkaj ne poznajo stavbnega kamnja, temveč neke vrste luknjičast lapor. Hiše se grade zato zelo preprosto in je njih notranjost zelo slabo urejena.

Dobro oblečena Islandka nosi na glavi črno čepico. Kita ji je razdeljena na več delov in je pripeta na pokrivalo. Pod črnim suknjičem nosi belo bluzo, na katero je pripet velik svilen robec, naravnost slikovito vezen. Najlepši okras Islandke pa je čudovit telovnik, ki se podeljuje od rodu do rodu in je izredno dragocen. Vezan je s srebrom, zlatom in pravimi biseri in se zapne na oprsju s tankimi zlatimi verižicami. Zraven spada še črno svilen krilo in krasen čipkast španski šal. Telovnik je vreden v našem denarju nad 50.000 Din in predstavlja torej že lepo premoženje.

× Okamenel pri živem telesu. Trgovinski potnik Kohn iz severne Češke je postal žrtev redke strašne bolezni. Najprej se mu je strdilo mišičevje na roki, pozneje pa tudi na glavi, da je odpiral usta komaj toliko, da so ga mogli hraniti z mlekom. Prepeljali so ga v bolnišnico,

kjer se je izkazalo, da bo polagoma okamenel. O zdravljenju so se izrazili zdravniki takoj zelo dvomljivo. Bolezen je napredovala počasi, toda neizprosno. Zadel je tudi mišice na prsih, tako da mu je postal prsni koš vedno ožji in trši. Bolnik se je počutil, kakor da so mu nataknil prisilni jopič. Tudi mišice na glavi so se strdile tako, da ust sploh ne more več odpreti. Hraniti ga morajo umetno s pomočjo cevke, dokler ga smrt ne reši vseh težav.

× Električno muholovko so iznašli. Praško patentni urad je pravkar podelil licenco za duhovit izum pobijanja muh. Aparat ima obliko tenke in okrogle bakrene ploščice. Ovita je ploščica z električno žico in se namaže s kakršnokoli sladko tekočino. Ta plošča se lahko priklapi na vsako električno stikalo kakor navadna žarnica. Čim se vsedejo muhe na ploščo, da bi srkale sladko snov, jih pokonča električni tok. Aparat je tako preprost, da bo stal samo nekoliko dinarjev.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V trgovini.

Gospa: «Kaj je res ta obleka tako močna?»
Trговец: «Gospa, ta obleka bo trajala do vaše smrti, a potem si še lahko daste napraviti iz nje spodnje krilo...»

Želja pred operacijo.

Bolnik (ki mu hočejo vzeti z operacijo eno rebro) zdravniku: «Če že mora rebro ven, pa

naj gre, samo da mi med tem, ko bom v neza-vesti, ne napravite žene iz njega...»

Bela in črna barva.

Lizika: «Mamica, zakaj je nevesta vedno belo oblečena?»

Mati: «Zato, ker izraža bela barva radost, kakor izraža črna žalost.»

Lizika: «Zato je torej ženin vedno črno oblečen.»

V gledališču.

Vratar: «Predstava se je začela že pred četrt ure. Prosim, pojdite prav tiho na svoje mesto, da ne boste motili ljudi.»

Zapoznec: «Kaj, ali že vsi spijo?»

Listnica uredništva

Logarovi. Po starem novinarskem običaju se ime dopisnika ne izda, ako je napisal vse po pravici. Tudi ne vemo, zakaj želite njegov naslov, in naposled nam ni jasno, za kateri dopis gre.

Bodonci. Prosimo, da nam javljate domače dogodke.

Moravče. Slika, žal, ni mogla biti še kliširana. Prihodnjič!

Nekaj prispevkov za minile praznike je moralo izostati, ker smo jih prejeli prepozno.

Kranj. Odkritosrečno dvomimo, da je Vaša iznajdba kaj posebnega. Mi Vam v tem pogledu ne moremo svetovati drugega, kakor da se obrnete glede na svojo iznajdbo na človeka, ki se na tisto reč razume.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Ženitni oglasi, dopisovanja in trgovski oglasi vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročilu.

Oglasni oddelek «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4.

Telefon št. 3492.

Kolesarji! Pozor!

Končala je sezona za vožnje. Sedaj pa se je treba preskrbeti za prihodnjo pomlad. In sicer se mora pustiti svoja kolesa urediti z malimi stroški, kakor kolesa se morajo popolnoma narazen vzeti, treba jih je emailirati, ponikljati, vse njih ležaje temeljito očistiti, zbrusiti ter na novo z najboljšo vasilino namazati, potem pa sestaviti tako, da bo kolo za prihodnje leto docela v redu. Shramba koles in motorjev čez zimo. Priporočila se največja specialna mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica št. 14 (nasproti Narodnega doma). Brezkonkurenčne cene! Točna in solidna postrežba! 507

Oblastveno koncesionirana šoferska šola

Gojko Pipenbacher,

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 12. Teorija in vožnje. 513

Svinjske kože

kupuje vedno po najvišji dnevni ceni trgovina F. Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. 515

Prodado se

še pred nekaj leti sezidana enonadstropna hiša s 7 sobami, 2 kuhinjama, 2 pivnicama, svinjsko kuhinjo in drvarnico, potem celokupno gospodarsko poslopje, 3 orali oranje, oral sadnega drevja, pol orala krasnega vrta. V hiši sta še sedaj gostilna in trgovina. Tik državne ceste na dobrem prometnem mestu v Strigovi. Oglase sprejema M. Zdravec, trg Razkrižje (Medmurje). 518

Zamenjavamo pšenico in ajdo

takoj za moko brez odbitka na teži. — Krevsov mlin v Škofji Loki. 6

Alga

Energin kina vino, Magna, Elzafluid, Juniper, Franc Jožefova grenčica se dobivajo vedno v trgovini F. Senčarja, Mala Nedelja in Ljutomer. 11

Harmoniko,

kromatično, z 12 močnimi basi, malo rabljeno, poceni prodam. Verbovšek Martin, mlinar, Dvor št. 20, pošta Šmarje pri Jelšah. 54

Trije slovenski fantje v Belgiji

25

se želijo poročiti. — Prvi, star 32 let, ima svoje stanovanje, popolno hišno opremo in 10.000 Din gotovine. — Drugi, 27 let star, je prvi delavec s stalno službo in lepo gotovino. — Tretji je star 26 let ter ima 5000 frankov gotovine, nekoliko pohištva in dobro zasluži. — Vsi trije pričakujejo resnih ponudb. Ženske naj bodo stare do 25 let, vendar se tudi starejše ne izključujejo. — Prednost imajo šivilje. Tajnost zjamčena. — Ponudbe na upravo «Domovine» pod šifro: «Gašpar, Melhijor, Baltazar».

Otrok, čeprav dojenček,

se sprejme v oskrbo pod ugodnimi pogoji. Kje? pove «Zdravica» «Domovine». 27

Anton Štalcer, Črnomelj.

Philipsovi radio-aparati, akumulatorji, baterije, antenski material, polnitev, galvaniziranje. — Cene zmerne. Odplačila tudi na obroke. 28

Na prodaj je novozidana hiša

z dvema sobama, kuhinjo, shrambo, gospodarskim poslopjem, studencem, velikim vrtom. Pobrežje, Maribor, Stanko Vrazova ulica št. 24. 29

Zahvala.

31

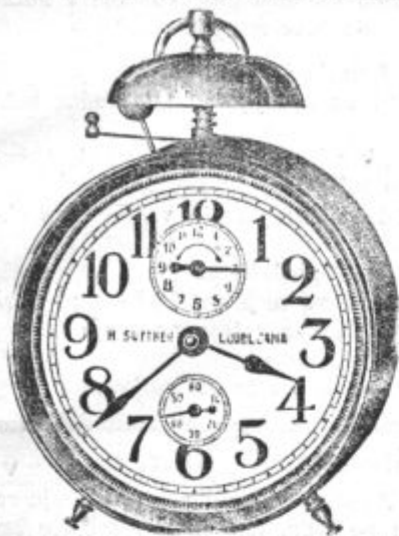
Najtoplejša hvala za Vaš «Radio-balzam», s katerim sem si odstranila zastarano kurja očesa v treh dneh. Z odličnim spoštovanjem Terezija Kočvar. Viševsek št. 14, pošta Stari trg pri Rakeku. — Rešite se tudi Vi kurjih očes, bradavic, trde kože, bul itd. z «Radio-balzomom»! Ne režite, ker mnogi so že umrli zaradi rezanja! Naročite balzam še danes! Ne bo Vam žal. Lonček 10 Din (proti vnaprejšnjemu plačilu) ali 18 Din (po povzetju), dva lončka 28 Din, trije lončki 36 Din. — Balzam razpošilja: Rudolf Cotič, Ljubljana VII., Kamniška ulica 10a.

Ženitna ponudba.

Prijazen fant, ki ima nekoliko imovine, se želi seznaniti zaradi ženitve z dekletom ali vdovo, staro do 35 let, ki bi imela nekaj posestva. Samo resne ponudbe sprejema uprava «Domovine» pod «ženitna ponudba 32». 32

Lepo posestvo na prodaj

na Bistrici pri Limbušu št. 14. Več pove Ivan Terbos, posestnik, Bistrica pri Mariboru. 33

Budiljke od Din 49 navzgor

Budiljke, stenske in žepne ure kupite najbolje in najceneje pri **H. SUTTNER** LJUBLJANA 5, Prešernova ulica 4

Lastna protokolirana
tovarna ur v Svisi

Budiljke iz lesa
od Din 84 navzgor

Zahtevajte cenik zastoj
in poštne prosto

Stenske ure,
ki gredo 14 dni
in bjejo, od
Din 380 navzgor

Srečna roka

najde vedno pravo tudi za nego zdravja. Dobe se ljudje, katerim se je po-rečilo, ostati zdravi skozi vse svoje življenje. — Veliko ljudi rabi že čez 34 let Fellerjev pravi blagodišeči «Elsafin» za z lahkoto proti raznim boleznim in zna z njim tudi drugim ljudem pomagati, boleline o-ajševati ali bolezen preprečevati pri revmatizmu, trganju v sklepih, pri živčnih boleznih, bolečinah v hrbtu in križu, pri trganju zbadanju bolečinah v glavi in zobeh, pri slabosti mišic in pri drugih slabostih.

**Storite tudi Vi tako,
pomagalo bo tudi Vam!**

To za notranjo in zunanjo porabo dobro preizkušeno hitro zdravilo in kosmetikum se d. biva v lekarnah in sorodnih trgovinah v pos. usnih steklenicah po 6 Din, dvo. nih steklenicah po 9 Din ali velikih steklenicah po 26 Din. Poštni zavitek z 9 poskusnimi ali 6 dvojnimi ali 2 velikimi specialnimi steklenicami 62 Din, več takih zavitekov mnogo ceneje. Naročila srejeva in blago razpošilja po pošti lekarnar.

EUGEN V. FELLER, lekarnar, Stubica Donja
Elsatrg 350. — Savska banovina.

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živine je brezdvomno **MASTIN**

ki pospešuje rast, odebelitev in omastitev domače. poseba klavne živine. Jasen dokaz neprečutljive vrednosti Mastina so brezštevna za. vana pisma.

Cena: 5 škatel 46 Din, 10 škatel 80 Din.

LEKARNA TRNKOVCA (zdrav. en. rotozva), Ljubljana 66.

Fige in brinje

v najboljši kakovosti nudi najceneje tvrdka
SEVER & KOMP., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5.

Nalašč ni hotela razumeti.

Zaljubljenec: «Ve ženske ste naše zvezde...»
Oboževanka: «Verjamem, da bi vam najbolj ugajale, če bi zvečer prišle, zjutraj pa zopet izgubile...»

Naslov bi rad.

Zdravnik bolniku: «Glavo pokonci! Pred nekaj leti sem trpel jaz za isto boleznijo. Danes me pogledajte, kako sem čil in zdrav...»

Bolnik: «Jej, gospod doktor, ali bi mi ne mogli dati naslova zdravnika, ki vas je zdravil?»

Velikodušnost.

Gospa (sinksu, ki krmi zlate ribice): «Le daj še nekaj drobtinice. Danes na svoj god hočem imeti okrog sebe le vesele obraze.»

Zahtevajte
brezplačni

CENIK

s 1000 slikami!

Pošiljam po povzetju
Za neustrezajoče
vrnem denar

5 let garancije

Srebro z 10 kamni 160 Din
Zlato 320 Din

Anker 45 Din
Ista, boljše, 2letna garancija 52 Din
Ista, še boljše, 4letna garancija 72 Din

Budilka z 1 zvoncec 48 Din
Ista z 1 zvoncec, najboljše kakovosti
5letna garancija 70 Din
Ista z 2 zvoncema, 5letna garancija 85 Din

A. Kiffmann, Maribor št. 143 c
specijalist samo za na'boljše ure

DVOKOLESA — teža od 7 kg naprej

najlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarn. Otroški vozički od najpreprostejšega do najfinjšega modela. Izdeluje se tudi po okusu naročnika. Sivalni stroji, motorji, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta šte. 4.

Priporočajte in širite „Domovino“.

Glasbo
v vsak dom!

Vi ali kdorkoli iz Vaše družine lahko v kratkem času igra kak instrument potem našega brezplačnega p. smenega učnega teča a ter si ustvari doma pri etne več re. Zahtevajte še danes naš velik

BREZPLACNI KATALOG,

s katerim dobite tudi zastoj poučno knjižico: «Kako postanem dober godbenik». Prilika za nakup je ugodna, instrumenti poceni, učenje lahko. Nudimo Vam:

od Din navzgor	od Din navzgor
violine..... 95	klarinete..... 120
mandoline.. 136	trombe..... 480
gitare..... 207	klavirske citre... 192
tamburice.. 98	gramofone..... 380
	ro-ne harmonike 85

Največja odpremna tvrdka glasbil
v Jugoslaviji

Meinelafterold

tvornica glasbil, gramofonov in harmonik.
Prodajna podružnica Maribor št. 104.

**Ako čebelarite
ali če želite postati čebelar,**

čitajte naš čebelarski list „Pčelarski glasnik“, ki izhaja mesečno. — Celoletna naročnina 28 Din. Številko na ogled in cenik vseh čebelarskih potrebščin pošiljamo brezplačno. — Jugoslavenska pčelarska industrija L. RITZMANN, Novi Vrbas, dunavska banovina.

POPOLNA SEZIJSKA PRODAJA MANUFAKTURNEGA BLAGA — ZA 20 do 30 ODSOTKOV ZNIZANE CENE

Gospodnje in gospodarji, izkoristite priliko — oglejte si veliko izbiro!

Prodaja se vrši samo:

pri tvrdki NOVAK, Ljubljana, Kongresni trg št. 15

➡ Nasproti nunske cerkve ⬅

ŽENSKO BLAGO:

za plašče, volneno . . .	od 69 Din navzgor
za obleke, volneno . . .	od 60 " "
baržuni, modni	od 35 " "
flaneli — barhenti . .	od 12 " "
blago za rjuhe	od 24 " "
šifoni — bele tkanine	od 10 " "

MOŠKO BLAGO:

modni ševiot	od 60 Din " "
črni, plavi kamgarn . .	od 118 " "
modni čisti kamgarn	od 139 " "

ZA ZIMSKE SUKNJE:

modno, double in črno	od 95 Din " "
-----------------------	---------------